

Metropolita Rastislav posvätil priestory PBF PU v Prešove

Odkaz

sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Заповіт

св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXIX/2023 ISSN 0139-9012

02/2023

*Veľké posvätenie vody v deň sviatku Bohozjavenia Hospodinovo
v chráme Svätého Ducha v Medzilaborciach*

Oslavy chrámového sviatku sv. Nikolaja, myrliktijského divotvorcu, v Liptovskom Mikuláši

Koledovanie v Pravoslávnej cirkevnej obci v Ruskom Potoku

Oslavy sviatku sv. Jonáša Kyjevského v chráme Narodenia Presvätej Bohorodičky v Cejkove

Koledovanie v Pravoslávnej cirkevnej obci v Sobranclach

Slovo na Stretnutie Pánovo

Drahí bratia a sestry!

Sv. evanjelista Lukáš nám vo Svätom Písme (Lk 2, 22-40) popisuje udalosť, kedy Presväta Bohorodička s Jozefom prinášajú malého Isusa do chrámu, aby tak splnili príkazy Mojžišovho zákona. Prinášajú dve hrdličky alebo holubice. Jedno zviera bolo k obeťovaniu za novorodenca a druhé k očisteniu rodičky. Matky touto obeťou v chráme ukončujú svoje 40 dňové očisťovanie po pôrode. Počas týchto 40. dní nemohli vstupovať do chrámu, čo sa zachovalo v Pravoslávnej cirkvi dodnes. V chráme sa stretávajú so Simeonom a prorokyňou Annou, ktorí v Isusovi prostredníctvom duchovného videnia poznávajú očakávaného Mesiáša.

Podľa sv. Tradície bol starec Simeon jeden zo 72 učencov, ktorí tri storočia pred narodením Christa prekladali knihy Svätého Písma z hebrejského jazyka do jazyka gréckeho. Dielo, ktoré vzniklo, má názov Septuaginta, čo v preklade znamená „**preklad sedemdesiatich**“. Tento preklad bol určený Židom žijúcim mimo Palestínu.

O starcovi Simeonovi sme v Evanjeliu počuli: „**Jemu bolo slúbené Duchom Svätým, že nezomrie, kým neuvidí Pánovho Pomazaného**“ (por. Lk 2, 36). Zmysel týchto slov nám objasňuje svedectvo cirkevných Otcov. Keď múdry Simeon prekladal text knihy proroka Izaiáša, ktorý bol pridelený jemu, dostal sa k veršu: „**Hľa, Panna počne a porodí syna a dá mu meno Immanuel**“ (Iz 7, 14). Napadlo mu, že je to asi nejaká chyba v texte, pretože panna predsa nemôže rodiť, a preto váhal a chcel slovo „**panna**“ nahradiť slovom „**žena**“. A vtedy ho Duch Svätý napomenul, aby veril zneniu Svätého Písma a nič nemenil. A zároveň mu oznámil to, čo nám zapísal sv. evanjelista Lukáš, že nezomrie, kým neuvidí Spasiteľa Christa.

Preto Simeon vedený Svätým Duchom prichádza do chrámu, aby sa tu stretol s Máriou a dieťaťom Isusom. Keď prichádzali, Simeon už bol v chráme, pristúpil k nim, vzal s chvením 40 dňové dieťa na lakte a celým svojím srdcom pocítil, že toto jemné telíčko nie je iba obyčajný novorodenec, ale je to Ten, ktorý je zmyslom jeho života a Spasiteľom nás všetkých, samotný Boh. A chváli pritom Boha modlitbou, ktorá znie pred koncom každej večernej „Nyni otpuščajesi“: „**Teraz prepúšťaš, Vládca, svojho služobníka podľa svojho slova v pokoji, lebo moje oči videli Tvoju spásu, ktorú si pripravil pred tvárou všetkých ľudí. Svetlo na zjavenie pohanom a slávu Tvojho ľudu Izraela**“ (Lk 2, 29-32). Tento Simeonov chválospev je vlastne ukončením nie len jeho života tu na Zemi, ale celej starozákonnej epochy ľudských dejín. Pre Simeona, ktorý už bol presýtený rokmi prežitými na tomto svete, bolo dnešné stretnutie koncom únavného čakania a pre-

pustenie z tohto sveta. Aj pre nás vstup do Nového Zákona znamená, že nie sme už viac väzňami spod nebeskej sféry, ale máme otvorený východ odtiaľto do Božieho Kráľovstva.

Dnes má naša Cirkev vo zvyku posväcovať sviečky. Súvisí to so slovami Simeona, ktorý hovoril, že **Christos je „svetlo na zjavenie pohanom“**. Ide tu o duchovné osvietenie tohto sveta a každého ľudského srdca. Je takým zvykom, že sa tieto sviečky zapalujú pri prírodných pohromách. No u pravoslávneho kresťana je obvyklé, že zapaluje posvätenú sviečku aj pri každodennej modlitbe.

O význame tohto posväcovania sa najviac dozvieme z obradu, ktorý sa v tento deň vykonáva. V tretej modlitbe posvätenia sviečok sa hovorí: **„Hospodin Isus Christos, Svetlo pravé, ktoré osvecuje každého človeka, ktorý prichádza na svet. Vylej svoje požehnanie na tieto sviečky a posväť ich svetlom svojej blahodate. Daj, Milostivý, aby ako tieto svetlá zapálené viditeľným svetlom a zaháňajú tmu noci, tak boli aj naše srdcia osvietené neviditeľným ohňom Svätého Ducha a vzdialená bola všetka duchovná slepota.“**

Želám nám všetkým v tento sviatočný deň, takú nádej a pokoj, aké prežíval starec Simeon, keď držal na rukách Božieho Syna. On vedel, že drží Spasiteľa nás všetkých - Boha, ktorý sa z lásky k nám ponížil, aby nás previedol cestou do Jeho Kráľovstva.

Jerej Viktor Čabiňak

MYŠLIENKY

Keď sa budeme potešovať zlým v duši, vykonáme ho aj skutkom. Je to isté. Preto treba svoje myšlienky za každú cenu zachovať čistými, aplikovaním všetkých dostupných prostriedkov. Pomocníkom v tom je nám Boh. **(Igumen Nikon Vorobjov)**

Nedeľa mýtnika a farizeja (Lk 18, 10-14)

Podobenstvo o mýtnikovi a farizejovi v chráme je vyzroprávané tým, ktorí si namýšľali, že sú spravodliví a viedlo ich to k posudzovaniu druhých a k pohrdaniu druhými. Podobenstvo sa nachádza hneď za podobenstvom o neustálej modlitbe. Vstupuje do ľudského srdca, do všetkých jeho záhybov, ukazuje a hodnotí myšlienky a pocity, ktoré vychádzajú z nášho vnútra.

Scéna podobenstva sa odohráva v chráme, do ktorého vstúpili dvaja ľudia, dve postavy, ktoré ostávajú ako vždy anonymné. Títo dvaja ľudia boli vybraní nie preto, aby sa súdili alebo odmeňovali všetci, ktorí k nim patria, ale aby boli ukázané určité charakterystiky v podobenstve. Netreba si myslieť, že človek je pyšný len preto, že patrí medzi farizejov, ani že je pokorný iba preto, že je mýtnik. Nie je to ich pôvod, ktorý ich robí spravodlivými alebo hriešnikmi, ale je to ich spôsob, ako sa správajú k Bohu a k blížnemu.

Jeruzalemský chrám bol pevnosťou židovskej zbožnosti, miestom zmierenia a odpustenia hriechov. Máme tu pred sebou vzťah troch osôb: farizej, mýtnik a Boh, ku ktorému sa obracajú. Tretia osoba - Boh je dôležitý, keďže obidve modlitby sa začínajú rovnako: „Bože...“ a na konci vidíme, že ten, ktorý je Bohom ospravedlnený, je mýtnik a nie farizej. **Obaja sa síce obracajú na toho istého Boha, ale ich postoje sú opačné.** Farizej stojí vystretý, zatiaľ čo mýtnik nemá odvahu ani oči zdvihnúť a bije sa do prs. Protichodné sú aj obsahy ich modlitby. V gréckom origináli Evanjelia farizej používa 29 slov, zatiaľ čo mýtnik ich vysloví iba šesť. Farizej ďakuje Bohu, že nie je ako ostatní ľudia, že nie je ako zloději, vydierači, cudzoložníci, a že nie je ako mýtnik, ktorý sa modlí vzadu. Farizej nespomína druhých preto, aby za nich prosil Hospodina, ale preto, že nimi opovrhne a odsudzuje ich. Presne tak, ako tí na začiatku podobenstva, ktorým Isus adresuje tieto slová. Vo chvíli, keď sa cíti bezhriešny, farizej koná jeden z najväčších hriechov. Staví sa do pozície Boha, aby súdil blížneho. Bez hanby Bohu pripomína, ako výnimočne dodržiava Zákon. Mýtnik s kajúcim postojom dokáže povedať iba: **„Bože, buď milostivý mne hriešnemu.“** Jeho modlitba hovorí všetko podstatné v niekoľkých slovách. Modlitba obsahuje uznanie si vlastnej viny a prosbu o odpustenie. Christos sa v niekoľkých slovách obracia na poslucháčov a úplne prevracia situáciu. Ten, kto sa vracia domov ospravedlnený, nie je farizej, ale mýtnik. Pretože **každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.** Ten, kto ponízuje povýšených a povyšuje pokorných, je Boh. Tak to spieva aj Mária vo svojom chválospeve, ktorý v Pravoslávnej cirkvi sa spieva na nedeľnej utreni: (Veličiť duša moja Hóspoda...): **„So-**

tvorí deržavu mýšceju Svojeju, rastočí hórдыja mysluju sérdca ích. Nizloží sílnhyja so prestól, i voznesé smirénnyja“ (Ukázal silu svojho ramena, rozptýlil tých, čo v srdci pyšne zmyšľajú. mocnárov zosadil z trónov a povýšil ponížených) (Lk 1, 51-52). Toto je spôsob, ako koná Boh. Zosadzuje z trónov pyšných, a to hlavne tých, ktorí ako farizej, majú potrebu súdiť druhých a šliapať po nich, aby sa tak mohli vyvyšovať. Postoj farizeja bol arogantný, zatiaľ čo postoj mýtnika pokorný. Napriek dlhej modlitbe farizej nebol ospravedlnený, zatiaľ čo mýtnikovi stačila iba krátkučká modlitba na to, aby sa vrátil domov ospravedlnený. Prečo? V podobenstve sú dva dôležité zlomy, ktoré preklápajú celú situáciu. V prvej časti je rozhodujúci zlom v

modlitbe farizeja. Nestačí mu iba vyvyšovať sa pred Bohom, ale ešte potrebuje druhých k tomu, aby nimi opo-vrhol. Centrálny bod spočíva vo vyjadrení „**a nie ako tento mýtnik**“. Jeho modlitba nie je zlá. Dokonca môžeme povedať, že je to veľmi snaživý človek, horlivý za Zákon a za židovské tradície. To, čo ho posielalo domov neospravedlneného, je jeho postoj pohrdania mýtnikom. Súdi ho bez toho, aby videl jeho kajúci postoj a dokonca sa modlí v bezpečnej vzdialenosti od neho.

Aj druhá časť podobenstva nesie v sebe zlom, a to v modlitbe mýtnika: „**Bože, buď milostivý mne hriešnemu**“. Mýtnik nehľadá poľahčujúcu okolnosť tipu: „Viem síce, že moja práca je nečistá, no musím odovzdať dane a zarobiť si aj pre seba, ale snažím sa mať iba minimálny profit. Mám rodinu, ktorú živím, a nedá sa mi len tak zmeniť prácu.“ Predstupuje pred Boha s obnaženým srdcom, teda taký, aký je. Vo veľmi krátkej modlitbe vyjadri to, čo sa Bohu páči: uznanie si vlastnej viny a prosba o odpustenie spojená s dôverou. Priznať si vinu pred Bohom je nutnou podmienkou, aby sme boli ospravedlnení! Ináč v nás vyhráva arogancia tých, ktorí si o sebe myslia, že nehrešia.

Dôležitá je milosť, ktorú Boh udeľuje mýtnikovi a nie farizejovi. Voči tomu, kto sa ospravedľuje sám, stojí v protiklade ten, ktorý očakáva od Hospodina milosť, aby vôbec mohol byť ospravedlnený. Toto je správny postoj človeka voči Bohu. **Musíme si**

byť vedomí toho, že hoci by sme urobili všetko, čo sme ako pravoslávni kresťania povinní urobiť, nemáme sa čím chváliť, sme totiž len neužitočnými sluhami.

Neospravedľujeme sa svojím dodržiavaním Božích prikázaní, sme ospravedlnení len Božou milosťou. Tým, že Boh Otec poslal svojho Syna Isusa Christa, aby On zotrel naše hriechy. Ak by totiž dodržiavanie Zákona stačilo k spaseniu, bola by Christova obeta zbytočná. Ale rovnako je zvrátený aj taký postoj (ako u protestantov), že stačí Christova zmierna obeta, aby sme boli spasení, aj keď prestupujeme Božie prikázania a nekonáme skutky kresťanskej lásky voči blíznym, veď naše hriechy sa automaticky vymazávajú pre Christovu obeť na Kalvárii, stačí len veriť (veď sme spasení vierou). K spásu je však nevyhnutne potrebný aj náš vzorný kresťanský život dodržiavaním Božích prikázaní, ale sami, bez Christa a Jeho obete, spásu nedosahujeme. Sú to dve spojené nádoby spásy, jedna bez druhej nefunguje, no primát má Christova obeta. Veď aj keby sme celý život dodržiavali ustanovenia Zákona a nespáchali žiadny hriech, bez vykúpiteľskej smrti a zmŕtvychvstania Božieho Syna by sme spásu nedosiahli, lebo aj tak by sme boli poznačení následkami prarodičovského hriechu. Preto apoštol Pavol hovorí, že sme spasení vierou, lebo veríme, že Christos je Syn Boží a tak sa aj na nás vzťahuje Božia milosť pre zásluhy Božieho Syna. A preto Židia bez viery v Božieho Syna, aj keby dodržali celý Zákon s jeho prikázaniami, nemôžu byť spasení. A preto aj Panna Mária k svojmu vzatiu do neba s osláveným telom potrebovala nevyhnutne spasiteľné dielo svojho Syna. Práve preto je mylné učenie latinskej cirkvi, že vraj bola bez prarodičovského hriechu. Ak by to bola pravda, musela by ísť do neba, aj keby neporodila Christa. Popieralo by to potrebu Christovho spasiteľného diela k dosiahnutiu spásy človeka. Bohorodička nemala žiaden osobný hriech a preto sa mohol z Nej narodiť Boží Syn. Aj z Nej však jej Syn Isus Christos svojou vykúpiteľskou smrťou a zmŕtvychvstaním sňal následky prarodičovského hriechu.

-SHB-

URÁŽKY A KRIVDY

Necitujem teóriu, ale nie jeden raz som sám na sebe okúsil blahodarnosť toho, a maximálne presvedčivo hovorím, že nactiutŕhači sú naši najlepší učители.

Keď bude duša v pokoji, modlitebne naladená, v pokání, potom bude zdravé aj telo, a krivdy sa budú znášať ľahko. Pri správnom duchovnom usporiadaní na každú krivdu, nespravodlivosť, starosť budeš z celého srdca hovoriť: Spravodlivo dostávam, čo som si skutkami zaslúžil (pozri Lk 23, 41), sláva Tebe, Pane, že ma učíš trpezlivosti a plneniu Tvojich prikázaní.

Žiadny hriech nie je tak ťažký, ako uraziť človeka, dokonca aj keď urazíš nevedome, ťažko je aj taký hriech odčiniť.

Určite odpusť všetkým skutočným nactiutŕhačom, tým viac fiktívnym. Každý, kto ťa urážal a krivdil ti, ti konal dobro, je твоjím dobrodincom, no kto ťa chválil, je lichotník.

(Igumen Nikon Vorobjov)

Druhá nedeľa Pôstnej triody – Podobenstvo o stratenom synovi

V Evanjeliu podľa Lukáša 15, 11-32 sa píše: „**11** A pokračoval: Istý človek mal dvoch synov. **12** Mladší z nich povedal otcovi: Otče, daj mi podiel z majetku, ktorý mi patrí. A on im majetok rozdelil. **13** Po nemnohých dňoch mladší syn zobral všetko, odišiel do ďalekej krajiny a tam svoj majetok hýrivým spôsobom premárnil. **14** Keď však všetko premrhal, nastal v tej krajine veľký hlad a on začal trpieť núdzu. **15** Išiel teda a uchytiteľ sa u jedného občana tej krajiny. A ten ho poslal na svoje pole pásť svine. **16** I želať si naplniť brucho (aspoň) strukmi, ktoré žrali svine, ale nikto mu ich nedával. **17** Vtedy vstúpil do seba a povedal: Kolko nádenníkov má hojnosť chleba u môjho otca, ale ja tu hyniem od hladu. **18** Vstanem, pôjdem k svojmu otcovi a poviem mu: Otče, zhršiel som proti nebu i pred tebou. **19** A už nie som hoden volať sa tvojím synom. Prijmi ma ako jedného zo svojich nádenníkov. **20** I vstal a šiel k svojmu otcovi. Keď bol ešte ďaleko, jeho otec ho uvidel a bolo mu ho ľúto. I pribehol, hodil sa mu okolo krku a vybozkával ho. **21** Syn mu však povedal: Otče, zhršiel som proti nebu i pred tebou. A už nie som hoden volať sa tvojím synom. **22** Ale otec povedal svojím sluhom: Prineste ihneď najlepšie rúcho a oblečte ho, dajte mu prsteň na ruku a sandále na nohy! **23** Privedte tiež vykŕmené teľa a zabite ho! Jedzme a radujme sa, **24** lebo tento môj syn bol mŕtvy a ožil, bol stratený a našiel sa. A začali sa veseliť. **25** Jeho starší syn bol však na poli. Keď sa vracal a približoval k domu, počul hudbu a tanec. **26** I zavolať si jedného zo sluhov a vyzvedal sa, čo sa to deje. **27** On mu však povedal: Prišiel tvoj brat a tvoj otec zabil vykŕmené teľa, že ho prijal zdravého. **28** On sa však hneval a nechcel vojsť (do domu). Ale otec vyšiel (z domu) a prehováral ho. **29** On však odpovedal otcovi a hovoril: Pozri, toľko rokov ti slúžim, nikdy som neprestúpil tvoj príkaz, a mne si nikdy nedal ani len kozliatko, aby som sa veselil so svojimi priateľmi. **30** Keď však prišiel tento tvoj syn, ktorý ti premárnil majetok s neviestkami, zarezal si mu vykŕmené teľa. **31** On mu však povedal: Dieťa moje, ty si stále so mnou a všetko, čo mám, je tvoje. **32** Ale teraz sa patrí veseliť a radovať, lebo tento tvoj brat bol mŕtvy a ožil, bol stratený a našiel sa.“

Z tohto podobenstva sa dá mnohému poučiť. Príbeh strateného syna je príbehom každého človeka, pretože aj my mnohokrát vo svojom živote opúšťame svojho Nebeského Otca. Ako? Každým svojím hriechom. No čomu nás učí toto Christovo podobenstvo? Dvom základným veciam o vzťahu Boha a človeka. Totiž, že kľúčom k návratu

k Bohu je skutočné pokánie a že Boh je milosrdný a, tešiac sa, prijíma každého kajúceho človeka. Na toto nikdy nesmieme vo svojom živote zabudnúť. Je to pre nás obrovské povzbudenie, že z akéhokoľvek stavu, do ktorého upadneme, je možná cesta späť. Obdobie Veľkého pôstu je pre nás obdobím pokánia a dnes sa nám ukazuje, ako dôležité pokánie je – bez neho sa k Bohu nedá vrátiť. V podobenstve sa hovorí, že mladší syn „vstúpil do seba“ a týmto sebaspoznaním, spoznaním svojich nedostatkov začal cestu pokánia, cestu návratu. To by sme si mohli zapamätať: skutočné pokánie začína poznaním svojho hriechu. Syn ho neskôr pred otcom vyznal a nikdy viac nezopakoval.

Bratia a sestry! Daj nám, Bože, skutočné pokánie, ktorým sa navrátime do Tvojho lona, nášho Otca, na cestu do Tvojho blahého večného Kráľovstva.

Protodiakon Ján Husár

Pravda, spravodlivosť a Boží súd

Božia láska darovala nám život, ktorý nikdy nekončí, a dočasná smrť ho prerušuje iba na chvíľu. Hospodinovi je príjemné prejavíť milosrdenstvo a zachrániť človeka; svojou láskou sa nevyčerpáva, odpúšťajúc dlhy človeku.

Dobrota Božia prevyšuje všetko, pretože ona všetkým dáva odpustenie.

More dobroty je plné štedrostí; mnoho našich neprávd ju nepremáha a nevíťazí nad ňou.

Plná dobroty je Božia spravodlivosť, a spravodlivá je Jeho dobrota.

Kde sa rozhojnil hriech, tam dvojnásobne plesá dobrota (Rim 5, 20).

Kde premáha hriech, tam kralujú štedrosť Hospodinove.

Ako počuli uši, ako pozerali oči, čo robili ruky, kde kráčali nohy – to všetko je spočítané spravodlivosťou a u nej pred očami.

Spravodlivosť na nič nezabúda, pretože ona je dokonalá. Strašná je trestajúca spravodlivosť; no ak človek činí pokánie, jedna kvapka slz ničí dlžobný úpis.

(Sv. Efrém Sýrsky)

MÄSOPUSTNÁ NEDEĽA – O STRAŠNOM SÚDE

Milí čitatelia, drahí bratia a sestry v Christu!

Písať na tému posledných vecí málokedy býva vďačnou záležitosťou. Veď už pri zbežnom pohľade do Apokalypsy tam uvidíme mnoho trápenia - zemetrasenia a iné katastrofy, prenasledovania, choroby, hlad, vojny atď. Bude to teda prerod do večného života, ktorý bude bolestivý. Pokúsme sa aj my z neho vyťažiť maximum úžitku. Práve keď sa otvára brána veľkopóstnej arény, Matka Cirkev nám pripomína, že máme žiť vo vedomí zodpovednosti. Nebude nás klamať, nebude nám dôležité veci zatajovať. A veľký Súd je dôležitý. Ak verím, že za hrobom čosi je, tak nemôžem život len tak, „nejako“ to prežiť, no treba žiť s vedomím, že ma čaká Súd, a potom môj večný údel. Dnešné Evanjelium výstižne hovorí, že budú vyšetrované skutky, pretože pravá viera je vierou živou, ktorá prináša plody v podobe skutkov lásky a milosrdenstva. Súd bude momentom, kedy Bohu vydáme počet z nášho šafárenia zo všetkého, čo sme od Neho dostali. Ak veríme, že to príde, kto z nás by sa nebál tohto dňa? Veď i v jednom z tropárov Žaltára je trefne napísané: **„Na Strašnom Súde budem obvinený bez žalobcov, usvedčený budem bez svedkov, lebo sa otvorila knihy svedomia, a tajné skutky sa stanú zjavnými.“** Vtedy nezachráni ani brat, ani iný príbuzný, ani kráľ, ani sláva či bohatstvo, ktoré sme počas života získali, proste nik! Vtedy zostaneme len my a naše skutky... a nič viac.

Pamätanie na smrť je silným liekom, ktorý Otcovia, ako znalci duchovného života, vrelo odporúčajú kresťanom pri boji s mnohými vášňami. Keď sa pozrieme do **Synaxária Mäsopustnej nedele**, zistíme, že bola Otcami ustanovená nielen kvôli strachu, ale aby **„smrťou a očakávaním budúcich vecí zlých postrašili, lenivo žijúcich pozdvihli k cnosti, zúfalých zas (naučili) hľadiť nielen na ľudomilného, ale aj na spravodlivého Sudcu, ktorý odplatí každému podľa jeho skutkov.“** Poradie predprípravných nediel nás môže miast, a môže nám prísť trochu nelogické. Kým na Syropustnú nedeľu sa dotýkame počiatkov sveta – jeho stvorenia, Raja a vyhnania z neho, tak dnes začíname vlastne jeho koncom. A práve s týmto vedomím treba začínať Veľký pôst: **„Súd je koniec! človeče, raz zomrieš!“** Túto myšlienku nájdeme aj na jednej zo stien monastiera Kutlumusiu na Svätej Hore Athos: **„Ak zomrieš skôr než zomrieš, tak nezomrieš, keď zomrieš.“**

Nikto z nás nepozná čas vlastnej smrti, nikto nevie, kedy nastane Druhý príchod a Posledný súd. Hospodin nezjavil presný čas, poukázal len na príznaky Jeho Príchodu. Sväté Písmo i cirkevná Tradícia učia, že sa objaví „človek neprávosti“, ktorý prijme plné pôsobenie satana. Bude chcieť nahradiť Christa, zaujať Jeho miesto, preto bude napodobňovať Jeho život i záznaky, pôjde však o klamlivé a zdanlivé znamenia. Všetkým

sa bude javiť ako dobrý a pokorný, skúsený v pôste, znalý a dodržiavajúci Božské Písma. Počas veľkého hladu sa prejaví ako filantrop, keď bude ochotne pomáhať ľuďom. Vyžadujú si ho za kráľa. V Jeruzaleme postaví Židom chrám. Kto ho neprijme, bude prenasledovaný. Budú sa diať prírodné katastrofy, kvôli ktorým nastane znova veľký hlad. Dni však budú skrátené. Náhle, ako blesk z neba, na-stane Druhý príchod. Najprv sa objaví ohnivá rieka, ktorá bude čistiť Zem od každej poškvرنy, za ňou pôjde ctihodný Kríž. Antichrist i jeho služobníci budú spútaní a odsúdení do večného ohňa. Keď zatrúbia anjeli, zovšadiaľ budú zhromaždení ľudia do stredu sveta – do Jeruzalema, kde budú **postavené súdne stolce** (Ž 121, 5). To sa bude týkať tak živých, ako aj zosnulých, lebo podľa Symbolu viery nastane všeobecné vzkriesenie mŕtvych. Duša sa spojí s telom, aby každý bol súdený za všetko, čo konal v tele. Všetci budú pretvorení k neporušiteľnosti, majúť jeden výzor. Jediným slovom Hospodin oddelí spravodlivých od hriešnikov. Tamtí zedia večný život, kým títo muky bez konca. Evanjelium zdôrazňuje, že Súd bude zameraný na zjavné prejavy milosrdenstva a súcitu. Nie je to ani kruté, ani nespravodlivé, veď tieto skutky je schopný konať každý človek rovnako. Zároveň je to ľudomilné, pretože je rešpektovaná slobodná vôľa človeka. Aké muky možno očakávať? Plač, škripanie zubov, neúnavného červa, neuhasiteľný oheň, vonkajšiu tmu. Čo to je? A kvôli čomu? Kvôli lenivosti a dostatku pominuteľného pokrmu sa človek sám vzdal blízkosti Boha, Božieho svetla, za čo ho bude naveky mučiť vlastné svedomie.

Jerej Peter Dobrik

Pravda, spravodlivosť a Boží súd

Kto žije s bezstarostnou nádejou na Božie milosrdenstvo, ten prosí u Boha súd nad sebou. Kto nedbá o Božiu dobrotu, ten pozná na sebe Božiu spravodlivosť. **(Sv. Tichon Zadonský)**

Veľký je Boh vo svojej добрote, rovnako veľký je aj vo svojej spravodlivosti. Boh nie je pôvodcom zla. On daroval človeku rozum, schopnosť rozlišovať dobro i zlo i vládnutie nad sebou. **(Sv. Antonij Velký)**

Slovo na Syropustnú nedeľu

„Veď kde je tvoj poklad, tam bude aj tvoje srdce“ (Mt 6, 21). Uvedené slová samotného Isusa Christa, ktoré sme počuli v evanjeliovom čítaní na syropustnú nedeľu, obsahujú hlbokú pravdu, do značnej miery pochopiteľnú pre všetkých a potvrdenú aj našou osobnou skúsenosťou. Ak čokoľvek považujeme pre seba za drahé, príjemné, užitočné a nevyhnutné, a ak to aj užívame, a užívame to zaiste s osobitným pôžitkom a potešením, priliepame sa k tomu celým svojím srdcom; a ak si to aj želáme a to očakávame, to si určite želáme a očakávame s netrpezlivosťou, sústreďujeme na to všetky naše myšlienky, všetku starosť, všetky sily svojej duše.

Ako s tým všetkým súvisí Veľký pôst počas Štyridsiatnice v spojení s našimi každodennými potrebami? V akom zmysle môžeme do toho zahrnúť Veľký pôst? Svätý pôst, ktorý očakávame, hovorí biskup Elpidifor, je už oddávna svätou Cirkvou určený pre naše očistenie od hriechov spasiteľnými tajinami Pokánia a Prijímania. Čo môže byť pre nás hriechy drahšie, užitočnejšie a nevyhnutnejšie ako naše očistenie? A čo my, ako my prežívame či zažívame tento spasiteľný čas pôstu? Ako sa pripravujeme k týmto dňom a tajinám, ktoré nám majú poslúžiť na očistenie našich duší, pre naše potešenie, pre našu útechu a pokoj? Túži po nich naša duša? V predošlých slovách hovorili sme aj o dňoch pôžitku a potešenia. Je radosťou pre nás očakávať tento svätý pôst v takomto duchu - s potešením a s pôžitkom ho vnímať a prijímať? Ponáhľa sa k nim s radosťou aj naše srdce? Žiaľ, pravda je taká, a to si musíme neradi priznať, odpovedá na dané otázky spomínaný biskup, že značná časť z našich radov tento čas postretáva ak nie s priamym odporom, tak s akousi nevdou, ťažkosťami a srdečným smútkom; a preto pred pôstom akoby pred samotným završením života chcú obohatiť seba tým, že sa oddávajú bez miery všelijakým druhom potešenia tela. Pravidlá a požiadavky zdajú sa im veľmi ťažké; u iných zas vidíme, ako sa ich duša odvracia od tajiny Pokánia, ku ktorej treba v čase pôstu pristúpiť, odmietajú spoveď pred duchovným otcom. Neznamená to azda, že my v tejto tajine zjavne nevidíme svoj vzácny poklad, nevidíme radosť, pokoj a útechu pre našu dušu, nevieme alebo nechceme tento poklad poznať, do akej miery je pre nás drahý, a oddávame sa ľahkomyselne poverčivým a klamlivým predstavám o tejto tajine a o sebe samých? Ak správne a pritom rozumne uvážime a pochopíme celú jej vážnosť, nevyhnutnosť a spasiteľnosť pre nás, tak nemôže sa stať, aby k nej neprilhulo naše srdce, aby sme si ju nezamilovali celou svojou dušou, nepripravovali sa a nepristúpili k nej so všetkou vrúcnosťou, radosťou a zbožnosťou.

Obráťme však pozornosť na samých seba, vyzýva nás biskup Elpidifor, a pozrime sa, aký je náš morálny život, čo hovoríme, čo robíme, ako myslíme, čo si želáme, čo cítime. Nie sme tí, ktorí priznávajú a vyznávajú o sebe samých to, čo kedysi vyznával žalmista Dávid: **„Veď previnenia mi prerástli cez hlavu. Je to ťažké bremeno, ťažšie, než unesiem“** (Ž 35, 5).

Od hlavy až do nôh nieto u nás takého miesta, ktoré by nebolo pokryté hriešnymi vredmi a chrastami. A pri takejto svojej veľkej hriešnosti čo môžeme očakávať od svätého a spravodlivého Boha? Kedže si uvedomujeme, že hriechy nepritahujú na nás Božiu blahodáť, neudelia nám miesto v blahoslavenom Kráľovstve nebeskom, preto bezpodmienečne musíme sa oslobodzovať, očisťovať od nich, aby sme sa tak pozbavili spravodlivého súdu Božieho a Božieho hnevu a stali sa hodnými Jeho milosrdenstva a tak nasledovali nebeské blahoslavenstvo. A aké máme k tomu blahodatné prostriedky? Nevyhnutný a veľmi účinný prostriedok pre toto dielo je sv. tajina Pokánia. Preto vyháňať sa tejto tajiny znamená nevedomovať si svoju hriešnosť, neželať si a ani nehľadať prostriedky k svojmu očisteniu od hriechov.

Svätá tajina Pokánia v tej podobe, v akej sa vykonáva v Pravoslávnej cirkvi, pokračuje spomínaný biskup, je Božím ustanovením. Sám náš Spasiteľ Isus Christos, Pôvodca viery a Završovateľ našej spásy (por. Žd 12, 2), ešte počas svojho života na Zemi, apoštolom prikázal: **„Amen, hovorím vám: Čokoľvek zviažete na zemi, bude rozviazané v nebi, a čokoľvek rozviažete na zemi, bude rozviazané v nebi“** (Mt 18, 18).

A potom, o trochu neskôr, po svojom Zmŕtvychvstaní, už jasnejšie vyjadril a potvrdil toto prikázanie nasledujúcimi slovami: **„Ako mňa poslal Otec, tak ja posielam vás. A keď to povedal, dýchol na nich a povedal im: Prijmite Ducha Svätého. Tým, ktorým odpustíte hriechy, budú im odpustené, tým, ktorým zadržíte, budú zadržané“** (Jn 20, 21-23).

Pozrime sa, akú to moc dáva Isus Christos apoštolom: je to moc zadržiavať alebo odpúšťať svedomia ľudí, odpúšťať alebo neodpúšťať ich hriechy a to tak, že komu tu na Zemi bude odpustené alebo neodpustené, tomu bude dané alebo nedané odpustenie aj na nebi. A v akej moci a stupni bola udelená táto moc Christova apoštolom? V takej, v akej patrila a patrí Isusu Christu: **„Ako mňa poslal Otec, tak ja posielam vás“** (Jn 20, 21). No ešte skôr, Isus Christos ako Spasiteľ všetkých ľudí, ktorému všetok súd nad svetom odovzdal Otec, dokiaľ žil na Zemi, sám odpúšťal hriechy kajúcim sa hriešnikom. Po svojom slávnom Zmŕtvychvstaní, odchádzajúc zo Zeme na nebo k Otcovi, túto svoju moc odovzdal apoštolom: **„Ako mňa poslal Otec, tak ja posielam vás“** (Jn 20, 21). Takto po udelení tejto moci od Isusa Christa apoštolom apoštoli začali pôsobiť nie svojou ľudskou silou, ale Božou silou, silou Svätého Ducha: **„Prijmite Ducha Svätého. Tým, ktorým**

odpustíte hriechy, budú im odpustené, tým, ktorým zadržíte, budú zadržané“ (Jn 20, 22-23). A tak teda, aká moc bola daná Isusom Christom vyvoleným apoštolom, tá istá moc, podľa Jeho vôle, nástupnícky (dedične) patrí všetkým pastierom Cirkvi ako následníkom apoštolského slúženia. A to znamená, že podľa Božieho zámeru pastierom Cirkvi patrí moc zadržiavať alebo odpúšťať naše svedomia, odpúšťať alebo neodpúšťať naše hriechy. Ako oni môžu uplatňovať túto svoju moc? Je nutné tu pripomenúť, hovorí biskup Elpidifor, že s tou mocou nie je služobníkom Cirkvi dané poznanie ľudských srdc: no daná je im moc nielen odpúšťať hriechy kajúcnikov, ale ich aj neodpúšťať. Preto by mali poznať duchovný stav kajúcnikov, ktorí prichádzajú na spoveď, aby mohol byť vyslovený súd nad nimi, predložené také alebo onaké riešenie ich duchovného postavenia. Služobníci Cirkvi ako tí, ktorí nie sú ani vševediaci a ani znalci ľudských srdc (duší), nie inak to môžu dosahovať, ako tým, že sami kajúcnici odkrývajú pred nimi svoje svedomia a vyznávajú všetky svoje hriechy. Z toho je teda zrejmé, že naše pokánie musí byť nevyhnutne spojené so svätou spoveďou, s vyznaním svojich hriechov pred kánonicky ustanoveným služobníkom Cirkvi. Také je totiž Božie ustanovenie odovzdané nám samotným Isusom Christom, podľa Jeho veľkého milosrdenstva, prikázané nám hriechníkom pre spasenie našich duší.

Po tom všetkom môžeme azda vystavovať nejakej pochybnosti a sporu nevyhnutnosť a spasiteľnosť pre nás sv. tajiny Pokánia s vyznaním hriechov pred služobníkom Cirkvi? Nemali by sme ochotne a s radosťou prichádzať do tejto duchovnej liečebne? No môže nás niekto alebo niečo od tohto nášho kroku zadržiavať? Áno, môže! Môžu to byť prevažne naše ľudské dôvody a nesprávne uvažovania. V žiadnom prípade, podľa biskupa Elpidifora, ani naše myslenie, ani naše slová a ani skutky by sa nemali uberať tým smerom, že hrešíme pred Bohom, že Bohu patrí plná moc súdiť nás a odpúšťať nám naše hriechy, že iba pred Bohom sa máme kajať a On, ako znalec našich srdc, bez akéhokoľvek ľudského prostredníka môže počúvať a prijímať naše pokánie a skrušenie srdca a preto nielo nevyhnutnosti vyznávať sa zo svojich hriechov pred kýmkoľvek z ľudí. Podobne zmýšľali ešte počas života

Isusa Christa na Zemi židovskí zákonníci. Títo, oslepení pýchou a snivými túžbami, uznávali Isusa Christa iba za jednoduchého človeka. A preto, keď Isus Christos jednému ochrnutému svojou Božou mocou odpustil hriechy, zákonníci považovali tento počin Christa za rúhanie sa proti Bohu, súdiac, že Christos akoby si privlastnil moc patriacu výlučne jedinému Bohu: **„Čo to tento človek hovorí? Rúha sa Bohu! Odpúšťať hriechy môže jedine Boh“** (Mk 2, 7). No takéto myšlienky zákonníkov Isus Christos v tom momente odhalil a nazval ich zlými, to jest falošnými a zhubnými: **„Prečo zle zmýšľate vo svojich srdciach?“** (Mt 9, 4). No my súčasní kresťania v duchu s požiadavkami Nového Zákona odpovedáme: Áno, my hrešíme pred Bohom, ale súčasne hrešíme aj pred ľuďmi. Chceme sa vyznávať a kajať pred Bohom: urobíme to aj pred ľuďmi, aby aj ľudia videli, že sa uznávame za hriešnikov, ktorí majú potrebu v očistení a sú pripravení napraviť sa. Jediný Boh môže nám odpustiť naše hriechy: no i v tajine nášho pokánia pred služobníkom Cirkvi sám Boh odpúšťa nám, ktorí sa vyznávame, odpúšťa nám naše hriechy. Služobník Cirkvi, ktorý prijíma naše vyznanie, nie svojou vlastnou mocou udeľuje nám rozhrešenie nad našimi hriechmi, ale mocou Božou, ktorý ho na to ustanovil a splnomocnil, ako sme už o tom hovorili. Samému Hospodinovi Bohu je milé, aby sme nie inak od Neho dostávali odpustenie hriechov ako skrze prostredníkov – služobníkov Cirkvi: opovážime sa byť **„Jeho radcom“** (Rim 11, 34), byť radcom Bohu v podobe a spôsobe udeľovania nám darov Jeho milosrdenstva?

Zdalo by sa, že Boh mohol celé ľudské pokolenie omilostiť a povolať k dedičstvu večného blahoslavenstva bez akéhokoľvek prostredníctva – jedinou svojou vôľou, predsavzatím svojej dobrotivosti. No On pre spásu sveta poslal na Zem svojho jednorodeného Syna, ktorý prijal na seba našu ľudskú prirodzenosť. Mnoho trpel a nakoniec podstúpil smrť na kríži. No my nemáme podľa našich predstáv ani uvažovať a ani tvrdiť o takých záležitostiach, ktoré sú výlučne v Božej právomoci a závisia výlučne od vôle a múdrosti Božej, ale s blahou pokorou máme plniť to, čo Boh ustanovil, a so zbožnosťou prijímať Jeho dary milosti spôsobom, aký je nám od všemohúceho Boha daný. Jeho blahá vôľa je, aby sme my nie ináč získali od Neho odpustenie a omilostenie, ako skrze prinášanie pokánia pred služobníkom Cirkvi: a my, ak nie sme protivníci Božej vôle a svojej spásy, nemali by sme opovrhovať týmto Božím darom (ignorovať ho), ale s vďačnosťou a zbožnosťou ponáhľať sa používať tento Bohom predložený prostriedok našej spásy.

Veľmi ťažko znáša naša pýcha a sebaláska okolnosť, že je potrebné (nutné) predstúpiť pred podobného nám človeka s vyznaním sa zo svojich hriechov, odhaliť pred ním hanbu svojej duše a našich skutkov. Ťažké je tiež pre naše pôžitkárske telo pripraviť sa k náležitému splneniu tejto povinnosti prostriedkami k tomu určenými – pôstom, modlitbou, zbožnými úvahami, ako to vyžadujú pravidlá Cirkvi. No tá istá ťarcha (bremeno) má nás okrem iného presvedčiť, že toto je dobré a sväté dielo, ktoré vedie nás k spásu. Či nie aj naše nespočetné skúsenosti poukazujú na to, že naše najlepšie skutky vždy stretávajú najviac prekážok zvonku a obzvlášť protivenstvá (mrzutosti) nášho srdca milujúceho hriech? **„Začiatkom pýchy je totiž hriech“** (Sir 10, 13), hovorí múdry Sirach. Ako nám pripomína už spomínaný biskup, práve túto pýchu treba premáhať a potláčať v sebe ako prameň a príčinu každého zla. Oddiaľ pýchu (zavrhní ju) i nebude pre teba ťažké ukázať seba ako

hriešnika, ktorý sám seba odsudzuje pred tvárou služobníka Cirkvi. Tento služobník, hoci je aj človek, no človek nie jednoduchý, ale Boží vyslanec, oblečený Božou mocou. Preto ty sa nehanbí a neboj sa odhaliť pred ním svoje svedomie, všetky svoje hriešne skutky: obávaj sa iba toho, aby si nič nezatajil: ty stojíš pred ním ako pred tvárou samého Boha, pred ktorým sú odhalené všetky najskrytejšie záhyby nášho srdca. Je hanbou ukázať sa ako hriešnik, dokonca možno ako veľký hriešnik: no nehanbí sa, ako hovorí múdry syn Sirachov: **„Nehanbí sa vyznať svoje hriechy“** (Sir 4, 26), ale hanbí sa ich konať. **„Je totiž hanblivosť, ktorá vedie k hriechu, a je i hanblivosť, čo vedie k sláve i priazni“** (Sir 4, 21). Hanba vyznávať hriechy je hanba vyvolávajúca hriech: a starosť vyhýbať sa hriechu je hanba, ktorá poskytuje slávu a priazeň omilostenia. Aká by to bola blahodať, radosť i útecha, keby táto pravá a spasiteľná hanba zo samotných hriechov vždy nás oduševňovala, no nie tá falošná a zhubná hanblivosť, ktorá nám tajomne radí: Nevyznávaj svoje hriechy!

A tak vidíme, bratia a sestry, pripomína nám biskup Elpidifor, že nám ako hriešnikom je daný nevyhnutný prostriedok pre očistenie našej duše od hriechov, aby sme vo svoj čas, po naplnení našich dní na Zemi nasledovali blažený, večný život, využívajúc blahodätný prostriedok pre toto dielo odovzdaný nám samotným Hospodinom Bohom v tajine Pokánia, ktorá z našej strany sa má vykonávať skrze plné a úprimne vyznanie našich hriechov pred služobníkom svätej Cirkvi. Preto iba ten môže odmietnuť toto vyznanie, kto nevníma seba ako hriešnika. No my, podľa sv. apoštola Jána, **„ak hovoríme, že sme bez hriechu, klameme sami seba a nieto v nás pravdy. Ale ak vyznávame svoje hriechy“** (1 Jn 1, 8-9), prinášame z nich patričné pokánie pred duchovným otcom, **„verný a spravodlivý“** (v. 9) je náš Otec nebeský a **„odpustí nám hriechy a očistí nás od všetkej nepravosti“** (v. 9). Preto neopovrhujme týmto veľkým milosrdenstvom Božím, neodkladajme zo dňa na deň našu spásu, ale s radosťou ponáhľajme sa všetci uskutočniť spasiteľnú povinnosť pokánia v blížiacu sa sv. Štyridsiatnicu; neodkladajme do budúcnosti jej naplnenie, ako to niektorí zvyknú robiť, z času na čas, z roka na rok, ale využívajme každý vhodný čas na uľahčenie nášho hriešneho bremena skrze kajúce sa vyznanie svojich hriechov, aby toto bremeno, znásobené rokmi, keď zrazu príde koniec našim dňom a rokom na Zemi, nestrhlo nás do priepasti podsvetia na celú večnosť. Amen.

Ako zdroj bolo použité: Poučenie v Nedeľu syropustnuju preosvjaščeného Elpidifora, episkopa vjatskoho i slobodskoho.

Prot. Peter Kormaník

Pokánie kresťana

Celý kresťanský život nie je nič iné ako neustále až do konca života pokánie. (Sv. Tichon Zadonský)

Kresťania alebo zriekli sa pôžitkov a trpia nedostatkom, alebo dovoliť si pôžitky, musia trpieť pokáním. (Filaret, metropolita moskovský)

Povzbudenie k Veľkému pôstu

Podľa mnohých cirkevných piesní a názorov svätých je pôst v živote človeka časom radosti, svetlými dňami roka. Mnohí dnešní ľudia však pôst vnímajú ako záťaž, zbytočnosť a obmedzovanie slobody. Prečo sa máme teda postiť a čo to znamená?

Pôst je predovšetkým zdržanlivosť v hriechu. Aby však veriaci človek dokázal vymazať hriech zo svojho života, na základe dlhoročných skúseností Christovej Cirkvi, t.j. ľudí, ktorí prešli pôstom a stali sa hodnými Božieho Kráľovstva, boli vypracované pravidlá ako sa treba postiť, aby mal pôst zmysel a výsledok. Tieto pravidlá má Pravoslávna cirkev zapísané v rozhodnutiach snemov a prekrásnych bohoslužobných piesňach, ktorých väčšina tvorí obsah tzv. Pôstnej triódy (knihy používané počas Veľkého pôstu). Na ich základe vieme, že **pôst musí mať dve zložky a jedna bez druhej nemôžu byť.** Keďže je človek telo a duša, aj pôst musí byť telesný a duchovný. Skutočný pôst je zdržanlivosť aj od predpísaného jedla, ale aj

zdržanlivosť od akéhokoľvek hriechu a konanie milosrdenstva. Nádherne nám to opisuje jedna pieseň prvého dňa Veľkého pôstu, ktorá nás vyzýva, aby sme sa postili pôstom, ktorý sa bude páčiť Bohu, t.j. aby všetko zlé nám bolo cudzie, aby sme mali jazyk zdržanlivý aj v jedle, aj v slove, aby sme zahodili zlosť a zúrivosť, aby sme sa zbavili žiadostivosti, ohovárania iných a klamstiev – taký pôst bude Bohu príjemný. A, samozrejme,

každý by mal postiť tak, aby si neprivodil zdravotné problémy, preto by sa mal vždy poradiť so svojim duchovným otcom. Iný pôst má totiž dieťa, matka, dospelý muž, starý či chorý človek. Duchovný pôst je pre všetkých rovnaký – zdržanlivosť v hriechu, pri telesnom pôste sú možné zmiernenia, no tie by si mal každý veriaci dohodnúť so svojim duchovným. Pôst tela je zdržanlivosť v jedle. Pôst duše má však dva rozmery. Prvým je spomínaná zdržanlivosť v hriechu, t.j. snaha o to, aby človek nehrešil, druhý rozmer spočíva v znásobení námahy v milosrdenstve, modlitbe, pokání, Eucharistii, poslušnosti voči rodičom a pod. (napr. úplné alebo čiastočné obmedzenie pozerania televízie, návštev zábavných podnikov, hrania počítačových hier, konzumácie alkoholu, fajčenia a iných zlozvykov).

○ Veľkom pôste

Skúsenosti posledných rokov svedčia, že dnešný človek potrebuje omnoho viac povzbudenie k tomu, aby robil správne veci a robil ich správne. Preto Cirkev veľmi rozumne, cez svojich verných, upravila obdobie Veľkého pôstu tak, aby sa každý mohol náležite pripraviť a dostať také povzbudenie, ktoré by ho nadchlo pre postenie a s ním spojenú námahu. Svätí otcovia ustanovili už niekoľko týždňov pred začiatkom Veľkého pôstu prípravné nedele, ktorými sa človek pripraví k Veľkému pôstu. Je potrebná túžba po Bohu (nedeľa Zakcheja), potrebné je pochopiť, čo je skutočná modlitba (nedeľa mýtnika a farizeja), čo je skutočné pokánie (nedeľa zblúdeného /márnotratného/ syna), potrebné je uvedomiť si, podľa čoho bude Christos súdiť, keď opäť príde na tento svet (nedeľa o Poslednom súde – tzv. mäsoпустná) aj kvôli čomu bol človek vyhnaný z raja (kvôli nezdržanlivosti – nedeľa o vyhnaní prarodičov z raja – tzv. syropustná). Počas týchto nediel v každom pravoslávnom chráme znejú z úst kňazov kázne, ktoré vysvetľujú ľuďom ako sa pripraviť na Veľký pôst a v čom je jeho zmysel.

Okrem kňazov sa k nám však prihovárajú aj bohoslužobné texty, ktoré práve v období prípravy na Veľký pôst majú za cieľ vysvetliť pôst a povzbudiť k nemu každého. Veľmi bohatými na takéto slová povzbudenie k pôstu sú bohoslužobné piesne posledného týždňa pred Veľkým pôstom, ktorý zvykneme nazývať „maslenica“, pretože sa v ňom môžu podľa cirkevnej tradície konzumovať mliečne výrobky aj v stredu a piatok. Práve piesne stredajšej rannej bohoslužby (utrene) privedieme ako slová povzbudenie v tomto príspevku – budú to tropáre kánona, ktoré sa v našej liturgickej praxi, žiaľ, vynechávajú.

Ak chce človek prejsť obdobie pôstu radostne a dobre, mal by podľa bohoslužobných piesní snažiť napodobniť tých spravodlivých mužov, ktorí sa pôstom stali hodnými Božej pomoci, starostlivosti a aj Božieho Kráľovstva. Príbehy všetkých týchto mužov máme zapísané vo Svätom Písme Starého i Nového Zákona. Napríklad v starozákonnej biblickej histórii nachádzame mnohé osobnosti, ktoré nás svojím životom môžu inšpirovať a ich životné skúsenosti môžeme využiť vo vlastnom živote. Všetci Bohom vyvolení patriarcho-

via, proroci a hrdinovia Starého Zákona nás poučajú o správnom vzťahu k Bohu a blíznym, poučajú nás o viere, láske aj nádeji, poučajú nás o spravodlivosti a povzbudzujú k tomu, aby sme svoj život viedli spravodlivo. Biblia je plná vzorov, stavia na konkrétnych príkladoch a príbehoch jednotlivých svojich osobností. V tom je jej krása, jedinečnosť i výnimočnosť. V neposlednom rade však práve to ju robí ľahko a dobre aplikovateľnou v živote každého zbožného čitateľa.

Jedna z piesní hovorí: **„Zachovajme si aj my ich cnosti: Jóbovu mužnosť, Jakubovu nehnevivosť (lásku), Abrahámovu vieru, Jozefovu mravnú čistotu a Dávidovu šľachetnosť“**. Tropár spomína piatich významných mužov Starého Zákona, z ktorých každý vynikal niečím iným. Ak sa chceme postiť správne a dobre (s ľahkosťou), mali by sme sa vyzbrojiť mužnosťou, akú mal patriarcha Jób. Jeho príbeh je pozoruhodný, trpel úplne nevinne, a aj tak sa proti Bohu neprehrešil. Mužne a statočne znášal svoj stav, nereptal, len prosil Boha o vysvetlenie a pomoc. Jeho mužnosť je nám vzorom, aby sme aj my, keď prídu v čase pôstu skúšky, útrapy a pokušenia, postavili sa voči nim odhodlane, nereptali a prosili Boha o pomoc. Ak sa chceme postiť dobre, mali by sme si zamilovať aj Jakubovu lásku. Tento patriarcha mal, takpovediac problém so svojím bratom Ezavom, od ktorého kúpil prvorodenstvo, uchmatol otcovo požehnanie a pred ktorým utiekol, aby ho vlastný brat nezabil. Veľmi sa bál návratu k bratovi, no všetky jeho skutky lásky k bratovi presvedčili brata a tak sa zmierili. Jakub sa nehneval ani na Lábana, ktorý ho zneužíval, keď u neho slúžil, aby tým získal jeho dcéru Ráchel za ženu. Jeho nehnevivosť, pokornosť sú dobrými zbraňami k pôstu, pretože pôst plný hnevu vlastne nie je pôst. Každý z nás má svojho Ezava či Lábana, t.j. ľudí, ktorí nás nemajú radi alebo nás ponižujú, no rozhodujúce je, aby sme im to nevracali rovnako. Naša láska voči nim, pokora ich možno raz privedie k rozumu. Skutky bez viery sú zbytočné, hovorí apoštol, preto aj postiť sa máme s vierou – vierou pevnou, akú mal Abrahám, ktorý nezapochyboval ani vtedy, keď mal priniesť vlastného syna ako obeť. Napodobniť máme aj Jozefovu mravnú čistotu, ktorou unikol pred nečestnými návrhmi nemravnej ženy (iná pieseň hovorí: **„Postil sa predtým Jozef a vyhol sa tak nečestným návrhom nešľachetnej ženy, dostal aj kráľovstvo (Egypt), tak aj my uhasme pôstom ohnivé strely nepriateľa diabla“**). Jozef, ktorý bol bratmi predaný do Egypta, viedol mravný život, vedel preto dobre posúdiť, čo je správne a čo nie. Takéto správne rozhodovanie potrebujeme aj my, pretože v čase pôstu sa nám budú ponúkať mnohé veci, prídu mnohé myšlienky. Správny výber nám náš pôst ulahčí. Ak sa chceme postiť správne, potrebujeme mať aj Dávidovu šľachetnosť, aj odvahu. Kráľovi Dávidovi Boh niekoľkokrát vydal jeho nepriateľa kráľa Saula, no Dávid mu nikdy nesiahol na život, prejavil svoju šľachetnosť. Aj nám diabol bude najmä v pôste ukazovať hriechy iných, aby sme sa dopustili hriechu ohovárania a odsudzovania. No ak napodobníme Dávida, neodsúdime človeka, ale pomôžeme mu; tak sme pochopili význam pôstu.

Postili sa aj proroci Mojžiš, Eliáš, Izaiáš, Jonáš, Daniel i traja mládenci, preto aj o nich hovoria bohoslužobné piesne ako o tých, ktorých máme napodobniť. Všetci spomínaní muži sa pôstom a zdržanlivosťou stali hodnými Božích darov a to máme mať aj my na pamäti. Tropár hovorí: **„Mojžiš, Boží muž, sa na Sinaji zdržanlivosťou stal hodným hovoriť s**

Bohom tvárou v tvár, toho my verní napodobnime“; a iný pridáva: „**Postil sa kedysi Mojžiš na hore Sinaj a stal sa „bohovidcom“: aj Eliáš sa /zdržanlivosťou/ na ohnivom voze vzniesol /ako na nebo/“.** O Izaiášovi zas čítame: „**Pôstom kedysi múdry Izaiáš okúsil onen /žeravý/ uhlík kliešťami /držaný/, keď sa ho svojimi ústami dotkol“.** Žeravý uhlík a kliešte tu predstavu-

jú symbol Eucharistie, ktorá sa nám podáva na lyžičke. Takže aj pred prijímaním treba zachovávať pôst. Postil sa aj Jonáš, o čom svedčí pieseň: „**Kedysi Jonáša vo veľrybe zachránil vznešený pôst: preto sa postíme od srdca a utečieme pred porušením v pekelnom ohni“.** Veľmi pekný príklad pôstu sú pre nás prorok Daniel a traja mládenci, ktorých Boh zachránil z rozžeravej babylonskej pece. Bohoslužobný text hovorí: „**Postil sa predtým Daniel aj traja mládenci spoločne, /prvý/ zuby levom polámal, /druhí/ horiaci plameň pošliapali (zničili),** a iný pridáva: „**Buďme aj my ako onen Daniel, ktorý kedysi pôstom skrotil v jame revúce levy“.** Príbehy týchto mužov sú pre nás veľkým povzbudením. Aj vďaka pôstu a zdržanlivosti boli odmenení večnosťou. Preto neváhajme aj my postiť krátky čas, aby sme dosiahli večnú blaženosť.

Na záver uvedieme ešte pár myšlienok o tom, ako sa postiť, ktoré sú obsahom bohoslužobných textov Pôstnej triódy. Obsahujú napríklad takéto výzvy: „**Postíme sa aj my čistým srdcom, očistíme si telo a Bohu celého ducha úplne zasväťme“;** „**nadchádzajúci pôst nás povoláva k pokánIU: preto pridme s láskou a pochopíme, aký dar je zdržanlivosť“.** Dar zdržanlivosti je neodhateľné bohatstvo, kto sa ňou obohatí, ten sa obohatí aj zbožštením. Nezdržanlivosťou sme prišli o prebývanie v raji, preto cesta späť vedie cez zdržanlivosť. Obdobie Veľkého pôstu je na ňu vhodným obdobím. Povzbudme sa k pôstu príbehmi iných a odhodlajme sa napodobniť ich!

Christos posredi nas!

Protodiakon Ján Husár

O Božom slove

Na to, čo môžeš vidieť, pozeraj svojimi očami; avšak v uvažovaní neviditeľného a večného spoliehaj sa na Božie slovo.

Pre našu chorú prirodzenosť Bohom oduševnené Písmo je lekárska veda.

Je nutné študovať Písma, aby sme pevne poznali Božiu vôľu, rozlišovali dobro a zlo a neverili každému duchu.

(Sv. Simeon Nový Teológ)

O PROSTRIEDKOH SPÁSY ČLOVEKA

Drahí bratia a sestry!

Za par dni vstúpime do Veľkého pôstu, obdobia, kedy by sme sa mali viac zamyslieť nad sebou, nad svojou dušou, nad svojou spásou. Je to obdobie, kedy by sme mali očistiť dušu od všetkého zlého a dôkladne pripraviť sa na sviatok sviatkov na Vzkriesenie nášho Spasiteľa, na PASCHU CHRISTOVU. Zamerať by sme sa mali predovšetkým na modlitbu a pôst, ktoré sú jedným z prostriedkov spásy človeka. Aj Isus Christos postil na púšti, kde sa modlil, aby potom mohol začať svoje spasiteľné dielo. Keď bol pokrstený, pôstom začal zápas proti diablu, tak položil základ pôstu a otvoril nám cestu cnosti, pričom svojim učeníkom zdôrazňoval, že pôst má byť počiatkom a i koncom nášho života.

Aby sme boli spasení, treba sa pokoriť, pretože pyšného hoci nasilu posadíme do raja, ani tam nenájde pokoj, bude nespokojný a povie: „Prečo nie som na prvom mieste“. Pokorná duša nehľadá prvenstvo, ale všetkým želá dobro a je vždy spokojná. **Pôst a modlitba sú zbraňou ukutou Bohom** a kto ich zanedbá, bude sa za to u Neho zodpovedať. Christos ustanovil zákon pôstu po tom, čo sám postil a takto nám dal svoj zákon nie prostredníctvom slov, ale prostredníctvom skutkov. V dôsledku toho máme zodpovednosť voči Bohu, keď sa nepostíme počas pôstov ustanovených Cirkvou.

Svätí mučeníci so zbraňou pôstu každodenne očakávali veniec mučenia a prehladali všetky muky. Spolu s pôstom mučeníci vykonávali aj bdenie a modlitbu. Od predvečera mučenia nič nejedli a bdejúc modliac sa a oslavujúc Boha v žalmoch, hymnách a duchovných piesňach očakávali s radosťou a veselosťou hodinu umučenia. Modlitba, môžeme povedať, že je to rozhovor človeka s Bohom, spoločenstvo so Svätým Duchom, ktoré človek nemôže získať ináč, len prostredníctvom modlitby. Táto modlitba musí byť z lásky, od srdca. Ako sa píše vo Svätom Písme, „**ale keď sa ty modlíš, vojdi do svojej izbičky, zavri za sebou dvere a modli sa k svojmu Otcovi, ktorý je v skrytosti. A tvoj Otec, ktorý vidí aj to, čo je skryté, ti odplatí**“ (Mt 6, 6).. Vezmime do úvahy podobenstvo o farizejovi a mýtnikovi, ktorí prišli do chrámu, aby sa pomodlili. Farizej sa modlil k sebe: „**Bože, ďakujem Ti, že nie som ako ostatní ľudia: vydierači, nespravodliví, cudzoložníci alebo ako tento mýtnik**“ (Lk 18, 11). Modlitba farizeja nám môže poslúžiť ako príklad neprítomnosti viery a lásky v besede s Bohom. Farizej sa k sebe modlil, nepovzniesol sa k Bohu, ale duchom zostal na Zemi a všetku svoju pozornosť obracia na odsudzovanie blížnych. Prvé slová: „**Bože, ďakujem Ti**“, sú vypovedané správne, ale ďalej pokračoval s chválou na seba a nerozumne. Mýtnik však stál z daleka a ani oči nechcel pozdvihnúť k nebu, ale bil sa do v prsia a hovoril: „**Bože, buď milostivý mne hriešnemu**“ (v. 13). Boh prijal pokornú modlitbu mýtnika, lebo spoločníkmi mu bola viera, pokora a seba odsúdenie.

Mladej matke, v siedmom mesiaci tehotenstva, lekári povedali, že je vážne ohrozený život jej dieťaťa a že sa pokúsia zachrániť aspoň ju. Matka odvetila, že posledné slovo má Boh a žiadala, aby sa pokúsili zachrániť aj dieťa. Lekári naďalej trvali, že je to z pohľadu medicíny nemožné. Matka sa začala modliť. Stal sa zázrak. Dieťa sa narodilo zdravé a aj matka ostala zdravá. Lekári ju upozornili, že viac nesmie rodiť, ak chce žiť. Žena počala druhé dieťa a porodila ho bez väčších ťažkostí. Dokonca porodila potom aj tretie dieťa.

V podobných prípadoch sám Boh preberá na seba rozhodnutie, ak sa odovzdáme do Jeho vôle a ochrany. Vtedy sa aj nemožné stáva možným. Na tomto príklade, bratia a sestry, vidíme, aká môže byť sila modlitby. Každá modlitba je príjemná Bohu, keď ju prinášame s vierou a pokorou. Modlitba je ako dvojsieczný meč. Keď je prinášaná s pokorou, poráňa našich nepriateľov, ale keď je uskutočňovaná s najmenšou duchovnou hrdosťou, škodí nám a oddaluje nás od Boha. Cvičenie v pôste a modlitbe sa má konať každodenne, lebo tak ako strom, ktorý sa nezavlažuje pravidelne, začína vysychať, tak aj duša, keď sa nekrmí každodenne týmito cnosťami, začína sa vzdalovať od Boha. Tri základné prostriedky nášho spasenia sú pre nás nevyhnutné a užitočné a tými je pôst, bdenie a modlitba. Len tak jestvuje nádej na spasenie a keď Boh uvidí našu ochetu a snahu, nenechá nás v tom samých. Amen.

Prot. Pavol Kačmár

O viere

Viera – duša národa. Keď uhasína v národe, tento sa obracia na neživú mŕtvolu, skoro sa rozkladajúcu, oddávajúcej sa tleniu.

Kto nemá vieru v Boha, ten si nezaslúži nijakú vieru ani u ľudí.

Viera čistá, svätá, zjavená nebom je vzácna nielen vo vzťahu k večnému životu, ale aj k dočasnému životu.

(Filaret, arcibiskup černigovský)

Z modernizmu späť k asketizmu

Toto je skutočne veľký problém, ktorý dnes vidíme. Všetky vymoženosti a výdobytky dnešnej doby namiesto toho, aby človeka odbremenili, ho vlastne zotročujú. Tým, že uspokojujú jeho potreby, robia ho zraniteľným. Ľudia stále ťažšie odolávajú pokušeniam moderného spôsobu života a nehladajú kotviace body, ktoré im dodávajú morálnu silu. Všetky tieto duchovné hodnoty, ktoré podporovali ľudí počas storočí, viera, tradície atď., sú vyhlásené za staromódne veci. Verí sa, že Cirkev už nemôže uspokojiť moderného človeka. Svet na prvý pohľad materiálne napreduje, no duchovne stojí na mieste. A dokonca sa vraciame. Kresťan by mal byť askétom, a to sa stratilo. A človek sa musí snažiť priblížiť sa ku Christovi.

Uvediem jednoduchý príklad. Kresťan by mal byť ako športovec. Športovec denne trénuje, aby bol v deň pretekov vo forme. Ale môže prehrať alebo vyhrať. Askéta teda môže vyhrať, môže prehrať, ale prehru musí vedieť znášať. V našom živote je smútok aj radosť, je svetlo a tma, život a smrť. Ale to všetko preto, aby človek mohol ísť vpred a prekonať ťažkosti, pokojne čeliť tomu, čo sa deje, a urobiť správnu vec. Veľkým problémom našej doby je, že prevláda ponižovanie ľudí a pocit beznádeje. Je plná zúfalých ľudí, ktorí si myslia, že všetko pre nich skončilo, ktorí nenachádzajú zmysel života.

Ako môže Cirkev týmto ľuďom pomôcť? O Cirkvi tvrdíme, že je naša matka. Ona, ako matka, dáva lásku človeku. Rovnako ako matka, keď dieťa nepočúva, neprenasleduje ho, ale vysvetľuje, čo je správne a čo nie, aby sa mohlo napraviť. Lebo inak bude trpieť a ničiť si život. Rovnako ani Cirkev neprenasleduje hriešnika, ale dáva mu ešte väčšiu lásku. Toto je duchovná terapia, ktorú Cirkev poskytovala počas storočí a bude ju poskytovať aj v budúcnosti. Nebude trestať a prenasledovať ľudí, ktorí porušili zámer, ktorým ich Boh obdaroval, ale vynaloží snahu pomôcť zranenému slovom útechy a úsmevom. Život pravoslávneho kresťana v tomto modernom svete má byť teda návratom späť a hľadania skutočných hodnôt kresťanského života, hľadania a napodobňovania dokonalých príkladov - životov svätých, no nie len v asketických skutkoch, ako to často býva, ale hlavne v láske a obetavosti človeku. Musí skutkami ukázať, čo je skutočné kresťanstvo a aké nádherné je žiť s Bohom. Mal by vyžarovať svetlo – svojimi slovami, úsmevom, postojom. Aby laici pocítili toto svetlo a zatúžili po rovnakom živote s Bohom.

Jerej Nikifor Surma

Milosrdenstvo a spravodlivosť

Milosrdenstvo je v protiklade so spravodlivosťou. Spravodlivosť je rovnováha na oboch miskách váh, pretože dáva každému to, čo si zaslúži. Na druhej strane je milosrdenstvo bolesť a ľútosť prekonaná dobrotou. Neodpláca človeku, ktorý si zaslúži zlé, a tomu, kto si zaslúži dobré, dáva dvojitou dávkou. Tak ako tráva a oheň nemôžu byť na jednom mieste, tak spravodlivosť a milosrdenstvo nemôžu prebývať v jednej duši. (Sv. Izák Sýrsky)

Pokrm nás nepribližuje k Bohu (Výklad sv. Jána Zlatoušeho)

„Ale pokrm nás nepribližuje k Bohu. Ak aj jeme, nič nezískavame; ak aj nejeme, nič nestratíme. Dajte však pozor, aby táto vaša sloboda nebola slabým na pokušenie“ (1Kor 9, 11-12).

„Ale pokrm nás nepribližuje k Bohu. Ak aj jeme, nič nezískavame; ak aj nejeme, nič nestratíme“. Vidíte, ako znovu zosadzuje ich pýchu? Povedal, že nie len oni, ale „všetci máme poznanie“, že nikto „ešte nič nepozná tak, ako je potrebné“, a že „poznanie vedie k namyslenosti“. Potom ich utešuje slovami, že „poznanie nemajú všetci“ a že iní sa poškrvňujú pre slabosť, a (upozorňuje), aby nepovedali: čo nás do toho, že nie všetci majú také poznanie? – a prečo tento nemá poznanie? – prečo je slabý? – aby nenamietali, že (apoštol) nepriamo prichádza k záveru, že je potrebné zdržať sa (obetovaného modlám), aby bližnému nebola spôsobená ujma. Len na to vopred ukazuje a vstúpuje niečo omnoho dôležitejšie. A čo? To, že hoci by (nezdržanlivosť) nikomu nespôsobovala ujmu a nepokúšala bližného, aj v takomto prípade to netreba robiť, lebo by to neosožilo. Kto vie, že hocaký skutok, hoci druhému spôsobuje ujmu, ale jemu samotnému prináša osoh, ho len tak hneď nezanechá. Hneď ho zanechá vtedy, keď sa presvedčí, že aj on sám z toho nemá žiadny osoh: **„Pokrm nás nepribližuje k Bohu“.** Vidíte, ako ponizuje to, čo, ako sa zdá, pochádzalo z dokonalého poznania? **„Ak aj jeme, nič nezískavame“**, to jest zasluhujeme si Božiu náklonnosť, akoby sme urobili niečo dobré a veľké; **„ak aj nejeme, nič nestratíme“**, to jest, nemáme žiadnu škodu.

Takto ukázal, že (pokrm obetovaný modlám) je zbytočný a ničotný, lebo neprináša osoh, keď je, a neškodí, ak nie je, je zbytočný. Ďalej poukazuje na všetku z toho prameniáciu ujmu, v prvom rade ujmu pre bratov. **„Dajte však pozor, – hovorí, – aby táto vaša sloboda nebola slabým na pokušenie“.** Nepovedal: vaša moc je kameňom úrazu, nevyjadril sa kladne, aby sa nestali viac nehanební. Dávajte pozor, hovorí, a vzbudzuje v nich strach, výčitky a rozhodnutie nerobiť to. Nepovedal: to vaše poznanie, alebo: vaša dokonalosť, čo by viac znamenalo chválu, no: sloboda, čo viac ukazovalo na ich nehanebnosť, drzosť a pýchu. Nepovedal: bratom, ale: slabým z bratov, znásobujúc ich vinu tým, že nešetria dokonca slabých, a pritom bratov. Brata nenaprávaš a nepozdvihuješ – nech je tak; no prečo mu kladieš prekážky a privádzaš ho k pádu, keď by bolo vhodné podať mu ruku? Nechceš mu pomôcť, aspoň ho nezhadzuj. Ak je hanebný, má potrebu napraviť sa; ak je slabý, potrebuje liečenie. Okrem toho, je nielen slabý, ale je aj tvoj brat.

Zdroj: Толкования Священного Писания. Толкования на 1 Кор. 08:08 (optina.ru)

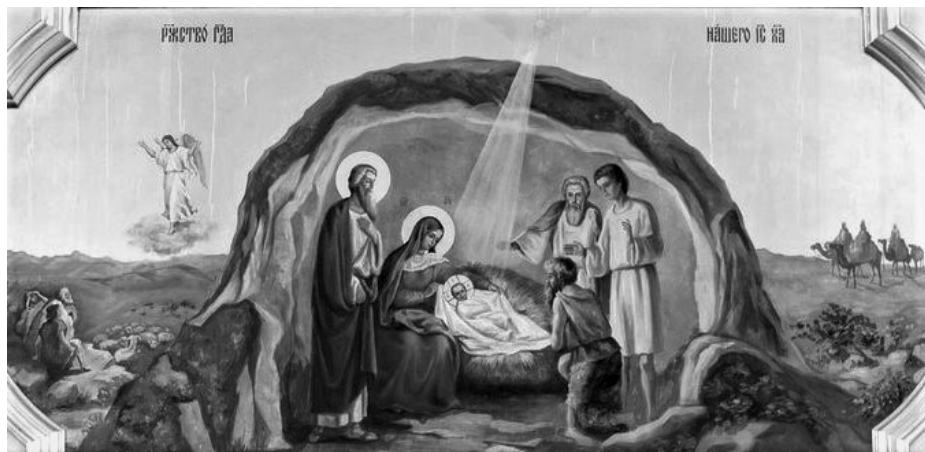
Z ruského jazyka preložil: **prot. Marek Ignacik**

Biblicko – patristický pohľad na sviatok Narodenia Isusa Christa (2)

Starozákonný svet očakával a hľadal Mesiáša. Toto bol základný cieľ starozákonných ľudí. Spravodlivý Jób s povzdychom hovorí: „**Keby som len vedel, kde Ho nájsť**“ (23, 3). V Novom Zákone máme odpoveď: „**Našli sme Ho**“ (Jn 1, 45). Tajomstvo Vtelenia Syna Božieho je nepochybne tajomstvom lásky ľudomilného Boha Tvorcu, ktorý nikdy nenecháva človeka napospas samého seba. Svätootcovský postoj k danej skutočnosti je taký, že Božou prozreteľnosťou sa Boh vtelil, aby sa človek mohol (podľa blahodate) stať Bohom, čiže zbožštiť sa (Пурић 2018). Boh nielenže stvoril človeka, stará sa o neho, očisťuje a zachraňuje ho pred večnou smrťou a záhubou, ale je aj Ten, ktorý ho „**obnovuje, posväčuje a zdokonaluje v rámci nekonečnej eschatologickej perspektívy. Tieto prvky z jednej strany stvoriteľskej a očisťujúcej, ale na druhej strane posväčujúcej a zbožšťujúcej Božej činnosti a starostlivosti o človeka súčasne načrtávajú dynamiku historicko-eschatologického pôsobenia Božej ikonómie**“ (Župina 2017, s. 106). Ešte pred stvorením človeka Boh predvídal, že človek prostredníctvom svojej slobodnej vôle padne do hriechu, preto Trojhypostázy Boh svojou predvečnou radou, pre svoju nesmiernu lásku k človeku, mu poskytuje prostriedok pre spasenie, Vtelením jednorodného Syna Božieho. „**Ved Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nik, kto verí v neho, nezahynul, ale mal večný život**“ (Jn 3, 16). Vtelený Syn Boží ponížil seba, ako hovorí apoštol Pavel, „**aby sme my jeho chudobou zbohatli**“ (2Kor 8,9).

Už v Starom Zákone bolo oznamované tajomstvo Vtelenia Boha Slova (Iz 4,2; 7,14; 8, 8-10), „**tajomstvo ukryté od vekov a od pokolení**“ (Kol 1, 26), „**tajomstvo Christovo**“ (Ef 3, 4). Prorok Izaiáš hovorí: „**Hľa, panna počne a porodí syna a dá mu meno Immanuel**“ (Iz 7, 14). Toto oznámené tajomstvo sa odkrýva „**v týchto posledných dňoch**“ (Heb 1,2) v Osobe úplnej a dokonalej. Svätá Tradícia svedčí, že Panna porodila vteleného Boha. Tu je potrebné povedať, že v Septuaginte prekladatelia hebrejské slovo alma preložili s významom dievča, deva (Porovnaj: 1 Mjž 24,23; 2 Mjž 2,8). Niektorí heretici tvrdia, že sa tu myslí na mladú ženu a nie na devu. Podľa nich, ak by prorok myslel na devu, použil by výraz bethula. Avšak Židia a niektorí heretici neuznávajú takýto preklad, pretože ho považujú za neodôvodnený a hebrejské slovo alma prekladajú ako mladá, mladá žena, s odôvodnením, že práve hebrejské slovo bethula znamená deva. Preto podľa ich názoru prorok Izaiáš nehovorí o rodení Mesiáša z panny. Tento postoj je neopodstatnený, pretože prekladatelia Septuaginty dobre poznali nielenže hebrejský jazyk, ale zároveň dobre poznali aj Sväté Písmo a Svätú Tradíciu a preto aj slovo „alma“ preložili v správnom význame (Пурић 2018).

„Preto sám Pán vám dá znamenie: Hľa, panna počne a porodí syna“ (Iz 7, 14). Keby to nebola panna, hovorí svätý Ján Zlatoústý, potom by nebolo ani žiadneho znamenia. Znamenie, zázrak musí presahovať všeobecný poriadok vecí, musí presahovať zvyčajný poriadok prírody, musí byť udivujúci a mimoriadny, aby si ho každý všimol. Preto sa aj nazýva znamením, ktoré obsahuje niečo významné. A nebolo by to však významné, ak by nevychádzalo zo všeobecného poriadku vecí. Tak je to aj v tomto prípade. Ak by sme hovorili o žene, ktorá by porodila prirodzeným spôsobom, prečo by prorok nazýval znamením to, čo sa stáva každý deň? Preto na samom začiatku proroctva prorok Izaiáš nehovoril: **„Hľa, panna“** (παρθένος), ale „ή παρθένος“, pridanie člena preto poukazuje na konkrétnu Pannu. **„Predchádzajúce slová proroka potvrdzujú rovnaký význam. V skutočnosti prorok nehovorí iba: Hľa, panna počne a porodí syna., ale vopred hovorí: Preto sám Pán vám dá znamenie a potom dodal: Hľa, panna počne a porodí syna. Keby neprodila panna, ale všetko by sa uskutočnilo prirodzeným spôsobom, potom by taká udalosť nemohla byť znamením. Znamenie musí vychádzať z prirodzeného poriadku, musí to byť niečo výnimočné a mimoriadne. Inak by sa znamenie nemohlo nazývať znamením“** (Златоустый 1900, s. 93).

Boží Syn prichádza na svet. Narodil sa na Zemi, rovnako ako všetci ostatní, ktorí tu žijú, od matky, zo ženského lona. Navyše, spôsob Jeho počatia a obraz Jeho narodenia je neobyčajný. Prekračuje to prirodzený poriadok vecí, pričom súčasne je úplne ľudský a zároveň v ten istý čas úplne prekonal ohraničenosť a rozpad tých prírodných zákonov, ktoré existujú v našom svete po páde Adama. Ako hovorí sv. Prokl, patriarcha konštantínopolský: **„Christovo Narodenie prekonal prírodu“** (Прокл, Патриарх Константинопольский 1904).

K začatiu Hospodinovmu došlo v čase Blahoviščenija (blahej zvesti) bez účasti muža, prostredníctvom zostúpenia Ducha Svätého. Vo svojom Druhom slove o Tajomstve Vtelenia o tom hovorí svätý Peter Chrisológ: **„Nezrozený stvoril človeka z neživej hliny, teraz sám pre seba prijíma telo... Ruka (Božia), ktorá prijala hlinu kvôli tomu, aby nás stvorila, teraz prijíma naše telo, kvôli našej obnove.“** Spôsob uskutočnenia tohto udivujúceho Tajomstva, ktoré je sotva dostupné racionálnej ľudskej mysli, bolo uskutočnené nielen silou

Božskej Všemohúcnosti, no takisto vďaka úprimnej modlitebnej snahe k Bohu samej Presvätej Bohorodičky, vďaka jej pokore, láske a dokonalej viery a poslušnosti (Malakov 2019).

Presväta Bohorodička je tu podobná tomu rúnu, na ktoré, ako písal žalmista v Starej Zmluve, je pripravený zostúpiť blahodatný dážď našej spásy. Bola to práve Bohorodička, ktorá sa stala Dverami a Zdrojom našej spásy. Práve prostredníctvom Presvätej Bohorodičky, ktorá prijala do svojho prečistého lona ako dážď na rúno (Ž 71, 6) Boha Slovo, sa na svet vyliali potoky Živej Vody, prišiel na svet Spasiteľ – Syn Boží, Hospodin Isus Christos. Preto Cirkev počas dní Narodenia Christa oslavuje Prečistú Bohorodičku vznešenými a krásnymi slovami. Svätí autori sviatočných piesní preto právom prirovnávajú Bohorodičku k Nebeskému Cherubínskemu Trónu, na ktorom je sám Hospodin nesený anjelskými silami (Malakov 2019).

Pred nami je tajomstvo, v ktorom môžeme vidieť nasledujúcu skutočnosť. Tak ako cez ženu prišiel na svet hriech (Evu), tak teraz cez ženu (Presvätú Bohorodičku) je hriech a satan úplne porazený. Správnosť prekladu Septuaginty v celistvosti prijíma Pravoslávna cirkev, čo potvrdzuje v stichire na predprazdnestvo Narodenia Isusa Christa slovami: **„Predopredilénnoje Otcém préžde vik, i predpropovidannoje proróki v poslídňaja, tájinstvo javisja, i Bóh vočelovičísja, plóť prijém ot Divy - Zjavuje sa tajomstvo predurčené (Bohom) Otcom pred všetkými vekmi a v posledných dňoch predpovedané prorokmi - Boh sa stal človekom, keď prijal telo od Panny...“** (Na chvalitech prvá stichira, hlas 6. – Minea 23. december). Rovnaké svedectvo nám podáva aj Sväté Písmo: **„Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna narodeného zo ženy, narodeného pod Zákomom, aby vykúpil tých, čo sú pod Zákomom, a aby sme dostali synovstvo“** (Gal 4, 4-5).

Príčina Vtelenia Boha Slova bola v tom, že telo, ktoré zhréšilo, sebou spasí, premení, preobrazí a obnoví. Dušu, ktorá v dôsledku pádu bola preplnená vášňami, zjednotí so svojím Božským Duchom. Preto sa stal Syn Boží Synom človeka, aby sa človek mohol stať synom Božím. Syn Boží sa svojím nevysloviteľným milosrdenstvom vteluje a naplňuje človeka božským dobrom, pravým životom a vracia ho do prvobytného blaženstva bezhriechosti (Пурић 2018).

Pri každej Liturgii pravoslávni kresťania prežívajú všetku realitu a všetky udalosti Božieho Vtelenia. Práve preto pravoslávni kresťania vždy zažívajú Narodenie Isusa Christa, Paschu a Zoslanie Svätého Ducha. Podľa pravoslávneho učenia je Vtelenie Boha Slova, Jeho Utrpenie, Zmŕtvychvstanie a Vznesenie od seba neoddeliteľne spojené a spolu tvoria jednu eschatologickú udalosť, ktorá na jednej strane označuje koniec smrti, koniec Starej Zmluvy a Zákona, a na druhej strane začiatok Novej Zmluvy a nového stvorenia v Christovi. Jedným slovom, Vtelenie, Utrpenie, Zmŕtvychvstanie a Vznesenie Hospodina má všeobecný spasiteľný význam. Takéto liturgické chápanie času je jasne vyjadrené v modlitbe anamnézy, ktorá v Liturgii sv. Jána Zlatoústeho má takýto obsah: **„Pominajušče ubo spasitelnuju siju zapovid', i vsja jaže o nas byvsja: Krest, Hrob, Tridnevnoje Voskresenje, na Nebesa Vozchoždenie, odesnuju sidinije, vtoroje i slavnoje paki prišestvije“** (Служебник 1950).

V každom Hospodskom, Bohorodičnom a veľkom sviatku hymnografia opisuje sviatok ako súčasnú udalosť, ktorá sa nás bezprostredne týka. To nám potvrdzuje práve sviatok Hospodinovho Narodenia slovami: **„Diva dnes Presuščestvennaha raždajet, i zemlja vertep Nepristupnomu prinosit: anhelu s pastyrmu slavoslovjat, volsvi že so zvizdoju**

putešestvujut: nas bo radi rodisja Otroča mlado, Previčnyj Boh“ (Kondak sviatku Narodenia Isusa Christa). Z uvedeného vyplýva, že bohoslužobný život Cirkvi mysticky uskutočňuje Vtelenie Boha. Tak isto aj na Paschu sa mysticky uskutočňuje Christovo Vzkriesenie: „**Páscha svjaščénaja nám dnés pokazásja: páscha nóva svjatája: páscha táinstvenaja...**“ (Prvá stichira Paschy, hl. 5). To isté môžeme povedať aj o Jeho Preobrazení: „**Svíte neizmínnyj, slóve, svíta otcá neroždénna, v javlénnim svítii tvojém dnés na Favóri svít vídichom Otcá, Svít i Dúcha, svítom nastavljájuščaha**“ (Svitlen sviatku Preobrazenia Hospodňa), o vchode do Jeruzalema: „**Priíde spás dnés vo hrád Jerusalím, ispólniti písanie i vsi prijáša v rúki váia**“ (Druhá stichira na Hospodi vozzvach v Nediľu Vaij), ako aj v uskutočnení Tajomnej večere, Ukrižovaní a o ďalších udalostiach z Jeho života. Cirkvi je dané oživovať tieto posvätné udalosti, aby sme sa stali ich novými svedkami a účastníkmi (Панагопулос 1990).

Na počiatku pozemskej histórie, medzi nebom a Zemou, anjelským svetom a svetom pozemským, v dôsledku pádu Adama došlo k strašnej duchovnej akoby neprekonateľnej priepasti. No s príchodom Spasiteľa do nášho sveta je táto priepasť prekonaná, prekážka medzi nebom a Zemou je zrušená a nebo sa so Zemou zjednocuje. Preto Narodením Isusa Christa slávime naše vlastné narodenie a nové stvorenie sveta. Narodením Isusa Christa sa tajomne spája nebo so Zemou, t.j. dochádza k jednote nebeského sveta a nášho pozemského (Матвеевский 2012).

Jerej Milan Petrisko

Použitá literatúra:

Slovenská biblická spoločnosť © www.biblickaspolocnost.sk Slovenský ekumenický preklad, 4. opravené vydanie, 2018. Dostupné z: <https://biblia.sk>

ЗЛАТОУСТ, И., 1896. Творения святого отца нашего Иоанна Златоуста, архиепископа константинопольскаго. Том второй, книга первая. Санкт Петербург: издание Санкт Петербургской духовной академии.

МАЛАКОВ, П., 2019. Рождество Христово. Антология святоотеческих проповедей. Москва: Никея. ISBN 978-5-91761-943-9.

МАТВЕЕВСКИЙ, П., 2012. Дванадцатые праздники и Святая Пасха. Москва: Сибирская Благовзвонница. ISBN 978-5-91362-560-1.

ПАНАГОПУЛОС, И. Sinn und Theologie der kirchlichen Feste. "Das Wesen der Liturgie". Munchen, 1990.

ПРОКЛ, ПАТРИАРХ КОНСТАНТИНОПОЛЬСКИЙ, 1904. Слово на Рождество Господа нашего Иисуса Христа, Церковная проповедь на дванадцатые праздники. Слова, беседы и поучения святых отцев и учителей Церкви и известнейших писателей церковных. Составил П. Смирнов. Киев.

ПУРИЋ, Ј., 2018. Богословље празника, венац господњих, богородичних празника. Београд: Манастир Рача. ISBN 978-86-81218-13-6.

ВЕЛИКИЙ СБОРНИК. Praha. Pravoslávna církev v Československu, 1952.

ŽUPINA, M., 2017. Biblicko-patristický pohľad na človeka v protologickom, historickom a eschatologickom kontexte. 1. vyd. Prešov : Vydavateľstvo Prešovskej univerzity. 133 s. ISBN 978-80-555-1970-8.

Stretnutie metropolitu Rastislava s biskupom suprašlianskym Andrejom

Vo štvrtok 1. decembra 2022 v priestoroch Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove – eparchiálnej rady prijal Jeho Blaženosť Rastislav, arcibiskup prešovský a metropolita českých krajín a Slovenska, preosvieteneho biskupa suprašlianskeho Andreja, sprevádzaného dekanom Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove doc. ThDr. Štefanom Pružským, PhD.

Jeho Preosvietenosť Andrej, biskup suprašlianský (dr. hab. Andrzej Borkowski, prof. ChAT) z Kresťanskej akadémie vo Varšave v dňoch 28. novembra - 2. decembra 2022 v rámci výmenného programu akademických mobilit Erasmus+ na PBF PU v Prešove predniesol cyklus prednášok na nasledujúce témy:

1. Aktivity patriarchálnych exarchov Nikifora Paraschisa Kantakouzinosa a Kyrila Loukarisa v poľsko-litovskom spoločenstve.
2. Aktivity konštantínopolského patriarchu Jeremiáša II. Tranosa v poľsko-litovskom spoločenstve.
3. Aktivity cirkevných emisárov v poľsko-litovskom spoločenstve na konci 16. storočia.
4. Alexandrijský patriarcha Meletios Pigas v poľsko-litovskom spoločenstve.

Metropolita Rastislav vyjadril presvedčenie, že návšteva vладыky Andreja ako odborníka na cirkevné dejiny sa stane prínosom pre našu bohosloveckú fakultu a významne obohatí jej študentov o nové poznatky o osobnostiach a dobe, ktorá bola veľmi zložitá v dejinách oboch našich miestnych Pravoslávnych cirkví. Veľká časť stretnutia bola venovaná analýze súčasného diania v Pravoslávnej cirkvi a možnostiam využitia jej historickej skúsenosti v dobách kríz a problémov.

Zdroj: Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Koncert na počesť sv. Barbory

Ďakujeme Bohu a ochotným ľuďom, že po dlhšom čase sa opäť mohol uskutočniť koncert duchovnej hudby na Spiši, v historicky baníckej obci Slovinky. Pozvanie vystupovať prijali Spevácky zbor Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, Zbor Katedrálneho chrámu Zosnutia Presvätej Bohorodičky a svätého Jána Milostivého v Košiciach, spevácke teleso rodiny Zabratských (Ukrajina), DFS Slovinočka a miestni účinkujúci. Koncertom nás sprevádzala matuška Janka so svojou dcérou Sofiou.

Svätá Barbora – patrónka baníkov – je v našej baníckej obci nie nadarmo obľúbenou svätou. Po celé stáročia mohol byť každodenný zostup ľudí - baníkov do podzemia ich poslednou cestou. Po celé stáročia znel pozdrav „Zdar Boh“... Ale tak ako my dnes obdivujeme starecké chodby vyrazené predkami, tak aj ľudia v súčasnosti si razia svoje cesty životom. Tak ako oni kedysi prosili Boha či sv. Barboru o pomoc v svojej práci, tak prosia i ľudia dnes... Boh všetkým zdraru daj!

Jerej Miroslav Guba

Oslavy v deň Sviatku svätého Nikolaja v Liptovskom Mikuláši

„Svätý Nikolaj, pomáhaj nám, pomáhaj; sám o sviatku rozprávaj!“

Ďňa 17. decembra 2022 sa v náhradných bohoslužobných priestoroch na Nábřeží Dr. A. Stodolu 1918, v miestnom Dome Matice slovenskej (DMS) v Liptovskom Mikuláši, v predstihu uskutočnili oslavy na počesť patróna našej cirkevnej obce - svätého arcibiskupa Nikolaja, myrlikijského divotvorcu. Chýba nám chrám, no to podstatné máme! Máme požehnanie vladyku Rastislava i antimins pre (budúci) chrám svätého Nikolaja, na ktorom duchovní otcovia – prot. Vladimír Kocvár a jer. Peter Dobřík od novembra 2018 pravidelne prinášajú dve soboty v mesiaci nekrvavú Žertvu pre nás – pravoslávnych veriacich na Liptove. Niekedy síce vtipne, ale s vďačnosťou hovoríme, že nateraz sme síce pravoslávni „sobotisti“, no keď Boh požehná, tak aj naša cirkevná obec raz bude mať vlastný chrám so stálym kňazom a nedelňou Liturgiou.

Začali sme tradičnou a pre nás už bežnou rutinou – od 8.00 hod. prísť, vybalit', poskladať a pripraviť. Samotná Liturgia zvykne začínať od 9.00 hod., no keď je veľa kajúcnikov, tak sa sponedá aj do 9.30, ako to bolo i tento raz. Mali sme však významného hosťa! Na tento deň nám totiž pripadla aj pamiatka svätej veľkomučenice Barbory, ktorej sväté ostatky sme mali zapožičané z cirkevnej obce Poprad. V náhradných priestoroch sa v túto sobotu zišlo takmer 50 veriacich nielen z Liptovského Mikuláša, ale aj Závažnej Poruby, Žiliny, Hubovej, Ružomberka, Hliníka, Závadky, Bratislavy, Ľubice a Popradu. Naše stretnutia bývajú vždy „mnohonárodnostné“, pretože naša komunita pozostáva

nielen z Rusínov a Slovákov, ale aj Srbov, Rusov či odídencov zo západnej i východnej Ukrajiny. Napriek tomu bytostne prežívame, že nás nezjednocuje nič iné, než naša pravoslávna viera – viera večná a slávna, ako sa aj spieva v jednej cirkevnej piesni. Sv. Liturgiu viedol a kázňou poslužil o. Peter Dobřík, ktorý na príklade sv. Nikolaja i sv. Barbary vyzdvihol základnú úlohu kresťana – byť Christovým mučeníkom, svedkom a vyznávačom v tomto padlom a hriešnom svete. Spev viedla matuška Lenka Kocvárová. Keďže sme boli po celý rok dobrí, po sv. Liturgii nás, samozrejme, čakali mikulášske balíčky a pohostenie, pri ktorom, tak ako vždy, prebiehala živá diskusia.

Ďakujeme Hospodinu Bohu za 4 roky pravidelného slúženia a aj za to, že sa nám otvorila brána do 5. roku. Veľké podakovanie patrí všetkým zúčastneným i tým, ktorí pomáhali pri organizácii osláv. Touto cestou vyjadrujeme tiež vďaka riaditeľovi DMS a zároveň poslancovi Mestského zastupiteľstva v Liptovskom Mikuláši Bc. Marekovi Nemcovi, ktorý našej cirkevnej obci už viac ako 4 roky ochotne prepožičiava priestory. Ďakujeme.

**Svätý divotvorca Nikolaj a svätá veľkomučenica Barbara,
proste Boha za nás!**

Sr. Galina Ďuriniková, Liptovský Mikuláš

Koncert duchovnej piesne „Christovo Roždestvo v pravoslávnej tradícii“

Význam sviatku Roždestva – Narodenia nášho Spasiteľa presahuje hranice a o jeho dôležitosti pre spásu ľudského rodu svedčí celá biblická i svätootcovská tradícia. Oslava narodenia Bohočloveka Isusa Christa je primárne vyjadrená v liturgickom a bohoslužobnom živote Cirkvi, ale sekundárne sa odráža v celej šírke života človeka, v jeho tradíciách i zvykoch. Z tohto dôvodu 26. december 2022 bol v pravoslávnom chráme sv. Cyrila a Metoda v Humennom v znamení koncertu duchovnej piesne s názvom „Christovo Roždestvo v pravoslávnej tradícii“. Piesne a koledy odznali v podaní šiestich zborov a kolektívov z Humenného a ďalších miest i obcí nášho kraja. Pozvanie prijal aj primátor mesta PhDr. Ing. Miloš Meričko, duchovní otcovia z mnohých pravoslávnych cirkevných obcí a Alexander Hričko, prezident Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS a predseda občianskeho združenia Labirsky Rusyny.

Ako prvá sa predstavila **rodina Schirtova** zo Zbudskej Belej. Duchovný otec Vasile Constantin Schirta je správcom Pravoslávnych cirkevných obcí Zbudská Belá a Valentovce. Detskí členovia rodiny už od malička spievajú a hrajú na hudobných nástrojoch, zúčastnili sa na rôznych folklórnych speváckych súťažiach v regionálnych i krajských kolách, ako aj na celoslovenskej prehliadke rusínskych a ukrajinských piesní – Makovická struna. Ich vystúpenie bolo duchovne precitenejšie, bohaté na vinše, piesne i koledy. V poradí druhým účinkujúcim bol **Pravoslávny zbor svätého apoštola Andreja Prvozvaného**. Vznikol v roku 2010 na podnet vладыky Rastislava, vtedajšieho duchovného Detského domova svätého Nikolaja v Medzilaborciach. V začiatkoch tvorila zbor najmä pravoslávna mládež z okolia Medzilaboriec. Keďže viacerí členovia sa postupne z mesta odťahovali a pridali sa ďalší speváci, v súčasnosti sú členmi zboru pravoslávni veriaci z viacerých kútov východného Slovenska. Zbor pracuje pod vedením Michaely

Momotovej a v jeho podaní zaznelo päť kolied. Nasledujúce minúty už patrili **Byzantskej speváckej skupine Oligon**, ktorá vznikla ešte len niekoľko týždňov pred koncertom. Tvoria ju predovšetkým študenti školy byzantského spevu sv. Jána Damaského v Novom Sade v Srbsku a bolo to ich prvé oficiálne vystúpenie. Byzantský spev je pravoslávny kánonický

spev, ktorý sa spieva jedným hlasom s takzvaným isonom, a autormi piesní sú hlavne svätí Pravoslávnej cirkvi. Keďže pri byzantskom speve by nemali spievať muži a ženy spoločne, skupina Oligon spievala takzvaným antifónnym spôsobom, čiže striedavo najprv muži, po nich ženy. Tento spôsob je bežný hlavne na Svätej hore Athos, ale aj v iných pravoslávnych kláštoroch – monastieroch po celom svete. Spev tejto skupiny bol pre mnohých iste duchovným zážitkom. Nasledoval domáci **Spevácky cirkevný zbor Pravoslávneho chrámu sv. Cyrila a Metoda**. Vznikol z iniciatívy bývalého správcu cirkevnej obce, nebohého mitr. prot. Petra Humeníka. Zbor v súčasnosti vedie Mgr. Mikuláš Surgent, DiS. art. Počas svojej 28-ročnej činnosti reprezentuje Pravoslávnu cirkevnú obec v Humennom na rôznych cirkevných a kultúrnych podujatiach, stretnutiach či festivaloch. Ďalším účinkujúcim bol **Byzantský spevácky zbor Kassijany Hymnografky**. Jeho história sa začala písať v roku 2016. Zbor vznikol zo záľuby niektorých študentov teológie – bohoslovcov spievať byzantské piesne, ktorými si vyplňali voľné chvíle pri štúdiu. Neskôr začali tieto piesne spievať na bohoslužbách, rôznych cirkevných akciách a podujatiach reprezentujúcich Prešovskú univerzitu a Pravoslávnu bohosloveckú fakultu. Aj ich podanie piesní malo u publika veľký úspech. Posledným účinkujúcim bol **Mužský spevácky súbor RUSINIJA**, ktorý bol založený v roku 2010 v Humennom. Reprezentuje tradičnú ľudovú kultúru Rusínov Slovenska žijúcich na pôvodnom území Podkarpatskej Rusi. Silnou motiváciou zakladateľov Ladislava Fediča a Juraja Lancoša bolo zachovanie a pestovanie spoločného spievania ľudových rusínskych a všetkých slovanských piesní čisto v mužskom zložení súboru a to pôsobivým kultivovaným viachlasným spevom.

K prítomným sa následne prihovril primátor mesta Humenné, ktorý poďakoval za zorganizovanie koncertu, pozdravil všetkých prítomných so sviatkom Narodenia Spasiteľa a poprial všetko dobré do Nového roka.

Na záver prot. Miroslav Župina, duchovný správca Pravoslávnej cirkevnej obce v Humennom, vo svojom príhovore okrem iného uviedol: „**Duch koncertov zostal, pozmenený je iba formát. Naším zámerom je vyzdvihnúť a poukázať na jedinečnosť a špecifickosť pravoslávnych kolied a duchovných piesní. Mimo chodou, tieto sú podobne ako pravoslávna architektúra, ikony, piesne či samotné bohoslužby presiaknuté autentickou svätootcovskou teológiou, modlitbou a**

mystickou. Ich hlavným cieľom nie je vyvolať u človeka pozitívne emócie z krásnej hudby, ale čo najviac mu napomôcť v sústredení sa na modlitbu – a to sa všetkým zborom i skupinám podarilo.“

Chceme vyjadriť úprimné poďakovanie všetkým účinkujúcim i poslucháčom za duchovne bohaté popoludnie strávené v príjemnej atmosfére modlitieb, piesní, kolied a predovšetkým spoločenstva s Bohom i medzi nami navzájom.

Mgr. Veronika Lattová

Obnovenie tradície Pravoslávneho Roždestvenského koncertu v Osadnom

V rokoch 2004-2008 sa v sále Obecného úradu v Osadnom konalo 5 ročníkov Pravoslávneho Roždestvenského koncertu, ktoré zorganizovala Pravoslávna cirkevná obec v Osadnom v spolupráci s obcou Osadné. Autorkami myšlienky boli mnišky pravoslávneho monastiera v Horodku (Ukrajina), ktoré boli v roku 2004 na niekoľkotýždňovej návšteve Slovenska a časť z nich prebývala aj v Osadnom. Na prvom koncerte bol hlavným účinkujúcim práve zbor mníšok z Horodku. Počas piatich ročníkov sa tu vystriedalo viacero účinkujúcich, ktorých si prišlo pozrieť vždy množstvo ľudí.

Po 15. rokoch sa táto tradícia obnovila a organizátorov k tomu viedla hlavne zúfalá duchovná situácia v spoločnosti po pandémie, nezáujem veriacich o návštevu chrámu, duchovná vlačnosť, relativizácia zbožnosti, neochota ľudí stretávať sa nielen v cirkvi, ale všeobecne na akýchkoľvek podujatiach. Aspoň počas sviatkov Narodenia Spasiteľa tak chceli združiť ľudí na duchovnom koncerte, aby spoločne oslávili novorodeného Isusa Christa, ale aj sa stretli, porozprávali sa, zaspievali si koledy, pohostili sa, jedným slovom, aby strávili spoločné chvíle, ktoré im pandémia brala.

Vďaka Bohu sa tento zámer nadmieru podaril, aj keď do poslednej chvíle bolo otáznne, či bude mať kto v Osadnom vystúpiť, keďže viacerých trápili zdravotné problémy. Napokon sa plná sála Obecného úradu v Osadnom mohla na druhý deň sviatku Christovho Narodenia (8.1.2023), za účasti miestneho arcidekana prot. Igora Kerekaniča, viacerých duchovných (prot. Ján Biloruský z Klenovej, prot. Miroslav Župina z Humenného, jer. Jaroslav Guba z Uličského Krivého, jer. Miroslav Humenský z Vranova nad Topľou, jer. Ľuboš Savčák zo Sniny), započúvať do duchovných spevov rôzneho žánru. Bolo tu počut byzantský aj viachlasný zborový spev, vystúpili rodiny aj väčšie súbory, či mentálne postihnutí. Všetci oslavovali Boha svojimi hlasmi, hudobnými nástrojmi aj betlehemskými hrami. Konkrétne na koncerte vystúpili: Byzantská spevácka skupina Oli-

gon, klienti Centra sociálnych služieb Zátíšie z Osadného, Pravoslávny spevácky zbor sv. Cyrila a Metoda z Humenného, rodina Schirtová zo Zbudskej Belej, rodina Soroková z Osadného, Ľude spud Beskyda z Novej Sedlice. Okrem vystupujúcich na javisku si v Osadnom koledy zaspievali aj všetci diváci, čo bolo taktiež jedným z bodu programov ročníkov spred 15 rokov. Bolo veľmi krásne vidieť ako vyše 140 prítomných spieva jednými ústami a jedným srdcom známu koledu: „V Viflejemi novina“. Opísať sa to nedá, treba to zažiť na vlastnej koži.

Rovnako ako minulých 5 rokov aj teraz hovoreným slovom celý koncert sprevádzal miestny duchovný správca prot. Peter Soroka, ktorý na záver poďakoval starostovi obce Osadné Mgr. Róbertovi Mikuláškovi za pomoc a podporu pri organizácii koncertu, všetkým veriacim, ktorí pripravili pohostenie pre účinkujúcich, arcidekanovi a duchovným, ktorí prišli zo všetkých dolín arcidekanátu pre okresy Snina a Humenné ako aj účinkujúcim, a všetkých odmenil pamätným listom, maketou osadňanského chrámu, cirkevným kalendárom s ikonami a fotografiami osadňanského chrámu a vlastnoručne vyrobenými darčkovými predmetmi klientov CSS Zátíšie. Okrem toho všetky účinkujúce deti si spod stromčeka zobrali darčeky, ktoré zasponzoroval pán Sergej Zubarev. Hlavným sponzorom podujatia bolo OZ Krypta z Osadného.

Veríme, že sa podarí v obnovennej tradícii pokračovať a po 6. ročníku nám Boh pomôže zorganizovať aj ďalšie. Veľká vďaka patrí okrem všemilostivého Boha všetkým účinkujúcim, sponzorom, organizátorom, ale aj tým, čo do malej dedinky Osadné pod poľskou hranicou merali cestu, aby zažili túto neopísateľnú duchovnú atmosféru. Ďakujeme však aj našim divákum na Facebooku, ktorých bolo počas živého prenosu desaťnásobne viac ako nás v sále. Nech nám Boh pomôže dožiť sa a stretnúť aj o rok.

Prot. Peter Soroka

BOHOJAVLENSKÁ VEČERA V NIŽNEJ JEDĽOVEJ

Sviatok, ktorý nasleduje bezprostredne po sviatku Christovho narodenia a patrí medzi veľké sviatky kresťanského východu, je Bohojavlenie Isusa Christa, ktorý si v obci Nižná Jedľová uctili spoločnou večerou a následne modlitbou na Velkom povečeri.

V predvečer sviatku dňa 18.1.2023 občania a rodáci prijali pozvanie obce Nižná Jedľová a Pravoslávnej cirkevnej obce v Nižnej Jedľovej a zišli sa v spoločenskej sále Obecného úradu, aby sa spoločne zúčastnili na tzv. druhej večeri. Občania zasadli k stolu okolo 16. hodiny a po privítaní a príhovore pána starostu Vladimíra Šandalu slovo prevzal duchovný správca PCO dôstojný otec Peter Bačovčín, ktorý vyjadril radosť nad stretnutím takeého počtu prítomných, a predniesol spoločnú modlitbu.

Samotná večera pozostávala len z pôstnych jedál, po prípitku sa podával cesnak s chlebom a medom, hubová mačanka a pečené pirohy. Atmosféra bola slávnostná a pocit spolupatričnosti prevládal aj pri spievaní roždestvenských kolied.

Pred 18. hodinou sa veriaci presunuli do chrámu, kde sa konalo Veľké povečerijsie s lítiou a požehnaním chlebov, ktoré predchádza posväteniu vody.

Sviatok Pánovho krstu pripomína začiatok verejného účinkovania, kedy Isus prichádza k Jordánu a zjavuje sa pred celým svetom ako Bohočlovek. Zároveň sa zjavuje aj existencia Božskej Trojice. Keď Isus zostupuje do rieky Jordán, mení vnímanie vody. Voda, ktorú posväcuje Isus, nie je voda, ktorá „umýva“, ale je to voda, ktorá nás obmýva z ľudských vín a prináša so sebou život. Preto v deň sviatku Bohojavenija sa koná veľké svätenie vody, ktorou je zvykom posväcovať domy. Otec duchovný Peter Bačovčin túto tradíciu zachováva a na druhý deň navštevuje všetky domy v Nižnej Jedľovej, aby ich obyvateľom priniesol svätenou vodou požehnanie.

Prvé stretnutie občanov a rodákov Nižnej Jedľovej dopadlo k všeobecnej spokojnosti, myšlienka zaviesť novú tradíciu našla dobrú odozvu a dúfame, že nájde aj svoje pokračovanie.

Ludmila Šandalová

Metropolita Rastislav posvätil priestory PBF PU v Prešove

Pri príležitosti sviatku Bohozjavenia v utorok 24. januára 2023 arcibiskup prešovský a metropolita českých krajín a Slovenska Rastislav vykonal tradičné posvätenie priestorov Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove.

„Dovoľte mi v tento deň, ktorý je piatym dňom poprazdenstva sviatku Bohojavenija, pozdraviť Vás po tradičnej Bohojavenskej posviacke našej fakulty a zaželať všetkým učiteľom veľa trpezlivosti a študentom mnoho vytrvalosti. Dnešný deň je okrem iného i dňom pamiatky prepodobného Teodósia Veľkého, ktorý je považovaný za zakladateľa tzv. kinoviálneho spôsobu mníšskeho života. V jeho životopise sa uvádza, že keď dosiahol užívanie rozumu a naučil sa čítať, tí, čo boli okolo neho postrehli, že je bystrý a tak ho poverili čítaním Sv. Písma v chráme. A jeho životopisec zdôrazňuje, že nie tak veľký úžitok prinášal všetkým, čo ho počúvali, ako sám sebe tým, že z pokladu teológie, ktorá je ukrytá vo Sv. Písme, ozdobil sám seba každou cnosťou,“ povedal vo svojom príhovore po obrade posvätenia vладыka.

Ako ďalej uviedol, uvažoval, či do obradu posvätenia nezakomponovať modlitbu, ktorá je pre takúto príležitosť veľmi vhodná. **„Ide o modlitbu z molebenu k Presvätej Bohorodičke pred jej ikonou Pribavlénije umá. Dodatok rozumu, myslím si, v dnešnej dobe potrebujeme všetci – v Cirkvi i v spoločnosti. Niektoré myšlienky a prosby tejto modlitby sú nanajvýš aktuálne. Rozumu nikdy nebolo a nikdy nebude nazvyš. Avšak táto modlitba obsahuje i prosbu – „zmier a zjednot' všetkých, ktorí sú v nepriateľstve alebo roztržke, a obnov medzi nimi trvalé puto lásky.“** A práve toto trvalé puto lásky prajem všetkým učiteľom i študentom Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v priebehu ďalšieho roku Božej milosti 2023,“ doplnil vладыka.

Následne sa v priestoroch dekanátu stretol s duchovnými a laickými zamestnancami fakulty. Dekan PBF PU doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD. sa poďakoval vладыkovi za vykonanie obradu posvätenia a pozdravil ho v mene všetkých zamestnancov a študentov fakulty pri príležitosti jeho 45. narodenín.

Zdroj: Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Životné jubileum metropolitu Rastislava

Dňa 25.1.2023 oslávil životné jubileum - 45. narodeniny Jeho Blaženosť Rastislav, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska.

Drahý vладыka Rastislav! Dovoľte nám touto cestou za-blahoželať Vám k životnému jubileu.

S pokorou ste prijali, Vaša Blaženosť, neľahký kríž, vezmúc na svoje ramená starostlivosť o našu autokefálnu Cirkev ako prvohierarcha.

Celú svoju energiu smerujete na riešenie naliehavých problémov, ktorým Cirkev čelí. Stojíte na čele Bohom zverného Vám ľudu, ktorému prinášate zvesť Christovho Evanjelia. Ako prvý prijímate všetky výzvy modernej doby a spolu so svojim ľudom znášate ich trápenia a utrpenia, prinášajúc modlitby pred Božím trónom za všetkých našich bratov a sestry v Isusovi Christovi.

Vaša Blaženosť! Prajeme Vám do ďalších rokov veľa duchovných a telesných síl, hojnosť Božích darov a silu ducha, modlitby a viery v neľahkej arcipastierskej službe, aby ste sa vždy radovali v Pánovi Isusovi Christovi. Nech Vaša služba v Cirkvi, obetavosť a láskavosť prinesú hojnú úrodu na nive Christovej.

Na mnohaja i blahaja lita!

***Zamestnanci
Úradu Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi na Slovensku a
Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove***

KONCERT „PRAVOSLÁVNE VIANOCE 2023“ V KOŠICIACH

S nami Boh, čujte všetky národy a kajajte sa, lebo s nami Boh - znelo v úvodných minútach vianočného koncertu Pravoslávne Vianoce 2023, ktorý sme zorganizovali 8. januára 2023 v Katedrálom chráme Zosnutia Presvätej Bohorodičky, sv. Jána Milostivého a sv. Rozálie z Palerma v Košiciach. Bol to už 10. ročník nádhornej tradície šírenia krásy a bohatstva staroslovienskych kolied, plných hĺbky právd o človeku a Bohu.

S myšlienkou organizovania vianočného koncertu Pravoslávne Vianoce prišiel presbyter Imrich Belejkanič (†), ktorý neustále zdôrazňoval, že tradícia je nesmierne dôležitá, zvlášť v šíriacej sa sekularizovanej spoločnosti, aby nezanikla kresťanská kultúra, kresťanské kultúrne hodnoty, aby nezanikli piesne, pretože sú nádherné a duchovne veľmi silné. Vyzdvihoval význam kolied, ktoré oslovujú človeka nielen formálne, intelektuálne, ale zasahujú až jeho vnútro,

penikajú priamo do srdca. A toto je obrovská hodnota, kultúrna hodnota, ktorú vytvorilo kresťanstvo, naši otcovia, naše matky a je nevyhnutné odovzdávať túto tradíciu kontinuálne ďalšej generácii.

Tradičia Pravoslávnych Vianoc nie je hocijakou tradíciou. Vianočný koncert sa organizuje v januári, kedy už podľa niektorých doznievajú všetky vianočné koledy, pomaly sa odkladajú vianočné stromčeky a vianočné dekorácie miznú. Skutočnosť je iná. Veriaci sláviaci Narodenie Isusa Christa podľa gregoriánskeho kalendára ukončujú vianočné obdobie. Pre veriacich sláviacich Narodenie Isusa Christa podľa juliánskeho kalendára je to ešte len ponorenie sa do hĺbky tajomstva vianočných sviatkov. A práve tento stret dvoch kalendárov nám už desať rokov vytvára priestor na realizáciu tohto spoločensko-kultúrneho podujatia, aby sme všetci spoločne, bez ohľadu na kalendár, okúsili hĺbku Tajomstva Vianoc a zažili vianočnú atmosféru.

Okrem domáceho katedrálneho zboru pod umeleckým vedením Slávky Rudačkovej vianočnú atmosféru dotvorili: roztomilé detičky Detského speváckeho zboru sv. Nikolaja Velimiroviča v Košiciach pod umeleckým vedením matušky Natálie Spišákovej, Byzantský zbor Oligon pod umeleckým vedením matušky Natálie Spišákovej, Spevácky zbor Rozkvet zo Strážskeho pod umeleckým vedením Slávky Rudačkovej, Mužská spevácka skupina Poľana z Košíc pod umeleckým vedením Jaroslava Dirgu spolu s ich sólistkou Marikou Pobehovou.

Koncertom nás sprevádzali úžasní moderátori Rastislav Dura, čtec katedrálneho chrámu, a Jasmína Dobríková.

Desať rokov spolu. Desať rokov organizovania koncertu. Chrám sa otvoril nielen pre pravoslávnych veriacich. Našli sme porozumenie a podporu aj u sympatizantov Pravoslávnych Vianoc, aj v radoch veriacich iných vierovyznaní. Fanúšikov pribudlo z roka na rok. V deň koncertu sa chrám stal úžasným miestom stretnutia ľudí rôznych vierovyznaní, z rôznych častí Košíc, okolia Košíc, z prešovského i košického regiónu.

Po koncerte nasledovala recepcia, ktorou sme ukončili tento nádherný sviatočný deň 10 rokov tradičného vianočného koncertu Pravoslávne Vianoce.

Veľká vďaka patrí Hospodu Bohu, ktorý žehná dielu našich rúk. Ďakujeme organizátorom, spevákom, zborom, všetkým ľuďom dobrej vôle a nášmu vladykovi Jurajovi za veľkú podporu pri organizácii koncertu a za povzbudivé slová.

Christos raždajetsja!

PhDr. Slávka Rudačková, PhD.

Blahoželanie k 75. narodeninám

Je veľkou radosťou pre otcov duchovných, keď sa v cirkevnej obci nachádzajú ochotní a obetaví veriaci. Jednou z nich je aj naša stála veriaca z PCO v Hutke, **Marta Kavulová**, ktorá sa dňa 24.1.2023 dožíva krásnych Bohom blahoslavených 75. narodenín.

Vernosť svätému Pravosláviu neustále preukazuje nielen svojou prítomnosťou na bohoslužbách, no nesie na sebe aj povinnosť chrámovej pokladničky a kurátorky už dlhých 37 rokov. Aktívne sa podieľa na skrášľovaní a výzdobe chrámu jej vypestovanými kvetmi. Jednoducho povedané, všade, kde bola potrebná pomocná ruka, tam obetavo pomáhala pri každej práci.

Drahá naša jubilantka, z úprimného srdca Vám ďakujeme za všetko, čo ste doteraz pre našu cirkevnú obec urobili. Dovoľte nám touto cestou zaželať Vám ešte veľa krásnych Bohom blahoslavených rokov. Od Hospoda Boha Vám vyprosujeme pevné zdravie a veľa Božej milosti.

Na mnohaja i blahaja lita!

**Jerej Daniel s matuškou
a veriaci PCO v Hutke**

Blahoželanie

Dňa 22. januára 2023 sa matuška **Helena Cuperová** dožíva nádherných, Bohom požehnaných 91 rokov.

Drahá matuška! Dovoľte poďakovať sa Vám za Vašu dlhoročnú, vernú a obetavú službu Bohu a Pravosláviu nielen v časoch dobrých, ale najmä v tých neľahkých. Pretieklo veľa vody v Ondave za tú dobu, čo ste verne pri o. Petrovi stála; 5 detí vzorne vchovala; z nich i kňazov Cirkvi vymodlila; skrze radu a pomoc vždy Božiemu národu matkou bola; do cerkvi sa za modlitbou a spevom ponáhľala; radosť a lásku všetkým rozdávala. Nech Vás Prečistá Deva Mária a svätá cisárovná Helena neustále sprevádzajú a ochraňujú na Vašej ďalšej ceste životom.

Na mnohaja i blahaja lita!

Sestry Galina a Mária z Liptovského Mikuláša s rodinou

Blažena, juže izbral i prijal jesi Hospodi...

Sestra **Mária Hlubina**, nar. 14.6.1951 v dedinke Zarečné, Zakarpatskej oblasti (Ukrajina), prichádza do nášho mesta Žilina hneď po vyučení za zdravotnú sestru v roku 1974, aby tu v našom kraji pôsobila.

Tak ako Syn človeka neprišiel, aby Jemu slúžili, ale On slúžil a dal dušu ako výkupné za mnohých (Mt 20, 28), tak aj zosnulá Mária prichádza do nášho mesta nie preto, aby sme jej slúžili, ale aby ona poslúžila ako samaritánka mnohým ľuďom, horúčkou rozpaleným, zimnicou roztraseným, chorobou premoženým, pri „Jerichu“ ozbíjaným, aby sa k nim sklonila, ich rany ošetrila, aby odpočívajúc líhali v pokoji (Ez 34, 15), v nádeji na skoré uzdravenie.

Nepoznala únavu, nedbala na čas, bola ochotná vždy stať na svojom mieste, aby sa svojou statočnou snaživou prácou pričiniła o úspešné splnenie svojich spoločenských predsavzatí. Jej život nebol dlhý, ale bohatý na dobré skutky, bol naplnený prácou a láskou, k svojim najdrahším domácim viery (Gal 6, 10), ale i širokej verejnosti.

V živote človeka sú chvíle, o ktorých vieme, že prídu, a predsa ich príchod nás prekvapí. Dňa 22.11.2022 tak ako blesk z jasného neba zasiahla nás nečakaná smútočná správa o kolapse Márie. Bolestne sa dotkla všetkých, ktorí sme ju dlhé roky poznali ako zdravotnú sestru, kresťanku, ako občianku nášho mesta Žilina či jednu z najlepších členov rady Pravoslávnej cirkevnej obce v Žiline, v ktorej niekoľko rokov vykonávala aj úlohu pokladníčky. Zosnulá Mária tu v našom kraji roky žila, tu sa stretla so svojou životnou láskou, s ktorou ju Pán Boh požehnal dvoma deťmi, Valentínom a Tatianou.

Ďakujeme Ti, Mária, za všetku námahu, ktorú si vo svojom plodnom živote vynaložila pri uskutočňovaní našich spoločných cieľov. Lúčime sa s Tebou, milá sestra Mária (25.11.2022), slovami starozákonného mudrca: Bola si ľuďom milá, ale Bohu milšia, preto si Ťa povolal k sebe, aby Ti ponúkol miesto večné, pokojné, blažené, bezpečné, miesto krásne, čisté, nepoškvrnené, miesto sväté, bez úzkosti, bez bolesti, bez premeny a neistoty, kde nebudú protivníci, odporcovia, nepriatelia, kde je dokonalá láska, kde budeš za svoju dlhoročnú statočnú prácu v prospech blížneho i oslavy všemohúceho Boha odmenená nevädňucou slávou v nebeskom Kráľovstve.

Blažený pokoj i vičnája jej pamjať!

**Smútiaca rodina,
prot. Juraj Cuper
a veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Žiline**

Rozlúčka s prot. Jurajom Mitríkom

V chráme sv. Cyrila a Metoda v Humennom sa v pondelok 2. januára 2023 uskutočnila modlitebná rozlúčka s **prot. Mgr. Jurajom Mitríkom**. Svoju nesmrtnú dušu odovzdal Stvoriteľovi 29. decembra vo veku 74 rokov. Obrad pohrebu vykonal arcidekan pre okresy Snina a Humenné mitr. prot. Mgr. Igor Kerekanič. Na pohrebe sa okrem viacerých duchovných a príbuzných zúčastnili i veriaci zo širokého okolia.

Kázňou sa k prítomným prihovril duchovný správca Pravoslávnych cirkevných obcí v Klenovej a Ruskej Volovej mitr. prot. Mgr. Ivan Biloruský. Vyzdvihol kňazskú službu o. Juraja a poukázal tiež na to, že jeho syn Martin sa rozhodol študovať na PBF PU v Prešove, rovnako ako i jeho dcéra Natália, ktorá neskôr prijala v monastieri Vyvýšenia sv. Kríža v Korinte (Grécko) mníšsky postrih s menom Tatiana. O. Ján si zaspomínal i na to, ako mu bola celá rodina nápomocná pri organizovaní letných táborov pre deti a mládež.

Počas pohrebu si na spoločne prežitú chvíľu i študentské časy a začiatky v dušpastierskej službe s o. Jurajom zaspomínal i kancelár úradu Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi na Slovensku prot. Mgr. Ladislav Bílý. Pripomenul i neľahké obdobie pre Pravoslávnu cirkev po roku 1968.

Rozlúčku predniesol o. Igor Kerekanič, ktorý sa v mene o. Juraja rozlúčil s príbuznými, známymi a všetkými, ktorí ho sprevádzali pozemským životom.

Telesné ostatky o. Juraja boli uložené do zeme na cintoríne v Humennom.

Nekrológ

Vážení prítomní, dôstojní duchovní otcovia, smútiaca rodina, bratia a sestry v Christu!

Zišli sme sa dnes, aby sme sa modlitebne rozlúčili a odpovedali do večnosti prot. Mgr. Juraja Mitríka, ktorý vo veku nedožitých 75 rokov svojho pozemského života odovzdal svoju nesmrtnú dušu Stvoriteľovi. Dovoľte mi, aby som Vás oboznámil s jeho kňazskou službou v Pravoslávnej cirkvi na Slovensku.

Zosnulý protojerej Juraj sa narodil 1. januára 1948 v obci Boňany v Trebišovskom okrese.

Po dosiahnutí základného vzdelania a ukončení stredoškolského štúdia úspešne absolvoval Pravoslávnu bohosloveckú fakultu v Prešove v roku 1968. Do manželského zväzku vstúpil s Vierou Huľovou. Boh ich požehnal deťmi – dcérou Natáliou, ktorá prijala mníšsky

postrih s menom Tatiana v monastieri Vyvýšenia sv. Kríža v Korinte (Grécko), a synmi Martinom a Petrom.

25. júna 1969 bol v biskupskej kaplnke v Prešove preosvieteným Nikolajom, biskupom prešovským, vysvätený za diakona.

29. júna toho istého roku prijal kňazskú chirotoniu v Pravoslávnej cirkevnej obci v Čukalovciach, kde bol ustanovený za duchovného správcu.

15. apríla 1972 bol ustanovený za duchovného správcu PCO Bajarovce. Na vlastnú žiadosť bol exkardinovaný do Michalovskej eparchie, kde ho preosvietený Cyril, biskup michalovský, ustanovil za duchovného správcu PCO v Nižnej Rybnici.

15. mája 1975 bol ustanovený na PCO v Strážskom. Následne v roku 1978 bol exkardinovaný do Prešovskej pravoslávnej eparchie a v roku 1979 bol ustanovený za duchovného správcu PCO v Kalnej Roztoke.

1. decembra 1992 bol ustanovený za duchovného správcu PCO v Čukalovciach a Parihuzovciach.

7. decembra 2000 bol ustanovený za duchovného správcu PCO v Krásnom Brode a Rokytovciach.

1. novembra 2007 bol vysokopreosvieteným Jánom, arcibiskupom prešovským a Slovenska, ustanovený na PCO v Telgárte, Šumiaci a Brezne. V roku 2008 zo zdravotných dôvodov ukončil pracovný pomer s úradom Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove. Za jeho celoživotnú službu mu písomne vyjadril vďačnosť Jeho Blaženosť Rastislav, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska.

Počas svojej kňazskej služby bol postupne ocenený právom nosenia nabadreníka počas bohoslužieb (1979), právnom nosenia zlatého náprsného kríža (1982), titulom protojerej (1985).

Zosnulý protojerej Juraj pôsobil v kňazskej službe 39 rokov.

Blažennýj pokój i víčnaja jemú pámjat'!

Zdroj: Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Osobná posmrtná spomienka na spolužiaka

Študoval som spolu so zosnulým o. Jurajom a môžem tu napísať, že bol to človek skromný, nevedel sa uraziť ani nahnevať. Rád spieval, mal krásny, čistý a mohutný hlas. Keby sa vydal cestou operného speváka, určite by sa stal slávnym. Spomínam na jeho spev vo veľkom chráme Jána Krstiteľa v Prešove. O. Juraj keď tam spieval, veriaci, aj my bohoslovci, sme sa podriadili jeho spevu. Bolo nepísaným pravidlom, že za našu triedu tam čítal apoštola a to s veľkou láskou a ochotou, čo bolo vidieť na jeho tvári. S otcom Jurajom som často kantoroval aj v chráme sv. Alexandra Nevského v Prešove.

Na pohrebnom obrade o. Juraja, keď zaspievalo duhovenstvo, nepočul som po prvý krát hlas o. Juraja, ležal uprostred chrámu a bol ticho... Nezvládol som tú realitu a rozplakal som sa.

***So svjatými upokój Christe , dúšu rába Tvojého,
ld'že níst' bol'žn', ni pečál', ni vzdychánije,
no žízň bezkonéčnaja.***

Rudolf Kačala

Slovo na Stretnutie Pánovo (Jerej Viktor Cabiňak).....	3
Nedeľa mýtnika a farizeja (Lk 18, 10-14) (-SHB-).....	5
Druhá nedeľa Pôstnej triády – Podobenstvo o stratenom synovi (Protodiakon Ján Husár).....	8
Mäsoпустná nedeľa - o Strašnom Súde (Jerej Peter Dobrik).....	10
Slovo na Syropustnú nedeľu (Prot. Peter Kormaník).....	12
Povzbudenie k Veľkému pôstu (Protodiakon Ján Husár).....	17
O prostriedkoch spásy človeka (Prot. Pavol Kačmár).....	21
Z modernizmu späť k asketizmu (Jerej Nikifor Surma).....	23
Pokrm nás nepribližuje k Bohu (Sv. Ján Zlatoustý).....	24
Biblicko – patristický pohľad na sviatok Narodenia Isusa Christa (2) (Jerej Milan Petrisko).....	25
Zo života prešovskej eparchie.....	29
Zo života michalovsko-košickej eparchie.....	36
Blahoželenia.....	38
Posmrtná spomienka.....	39

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželenia a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spolpatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spolpatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

Foto - Chrám Pokrova Presvätej Bohorodičky vo Varadke

Odkaz
sv. Cyrila

ЗАПОВІТ
св. Кирилла
і Мефодія

2
23

Mesačník Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Ročník LXIX/2023
ISSN 0139-9012

S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk,
www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyľ Kuzmyk

Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **9,- € +**

poštovné 9,- €, polročný príspevok pre

jednotlivcov **4,5 - € + poštovné 4,5 - €**

Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**

BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi

Bayerova 8, 080 01 Prešov

Tel. č.: 051/7724 736

E-mail: mrpc@orthodox.sk

Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.

Číslo indexu: EV 173/08.